

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA HENRIKA SAUGMANDSGORA ĒES [HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE]
SECINĀJUMI,
sniegti 2016. gada 2. jūnijā *

Lieta C-191/15

**Verein für Konsumenteninformation
pret**

Amazon EU Sàrl

(*Oberster Gerichtshof* (Austrijas Republikas Augstākā tiesa, Austrija)

lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Tiesu iestāžu sadarbība civillietās — Ārpuslīgumiskas saistības — Regula (EK) Nr. 864/2007 (Roma II) — Līgumsaistības — Regula (EK) Nr. 593/2008 (Roma I) — Patērētāju tiesību aizsardzība — Direktīva 93/13/EEK — Personas datu aizsardzība — Direktīva 95/46/EK — Prasība par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu — Direktīva 2009/22/EK — Elektroniskā pārrobežu tirdzniecība — Vispārējie pārdošanas nosacījumi — Noteikumi par piemērojamo tiesību aktu izvēli — Dalībvalsts, kurā atrodas uzņēmuma juridiskā adrese, tiesību izraudzīšanās — Piemērojamo tiesību aktu noteikšana, lai prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu ietvaros novērtētu noteikumu par vispārējiem pārdošanas nosacījumiem godīgumu

I – Ievads

1. *Verein für Konsumenteninformation* (turpmāk tekstā – “VKI”), Austrijā dibināta patērētāju tiesību aizsardzības apvienība, iesniedza Austrijas tiesās prasību par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu, lai aizliegtu Luksemburgā dibinātajai *Amazon EU Sàrl* izmantot iespējami negodīgus noteikumus, kas attiecībā uz Austrijā dzīvojošiem patērētājiem bija iekļauti tās vispārējos pārdošanas nosacījumos.

2. Šajā kontekstā *Oberster Gerichtshof* (Austrijas Republikas Augstākā tiesa, Austrija) jautā Tiesai vispirms par tiesību aktiem, kas piemērojami, izvērtējot šo noteikumu negodīgo raksturu šādā prasībā. Vai tie ir jānosaka, piemērojot Regulā (EK) Nr. 864/2007 (turpmāk tekstā – “Romā II regula”)** paredzētos tiesību normu kolīzijas noteikumus, jo apvienības prasītājas mērķis ir aizstāvēt patērētāju kolektīvās intereses saskaņā ar tiesībām, kas tai ir piešķirtas ar tiesību aktu neatkarīgi no jebkādam noteiktām līgumiskām attiecībām? Vai arī šādas izvērtēšanas nolūkam tiesību akti ir jāizvēlas, piemērojot Regulā (EK) Nr. 593/2008 (turpmāk tekstā – “Romā I regula”)** iedibinātos tiesību normu kolīzijas noteikumus, ciktāl iespējama patērētāju kolektīvo interešu aizskārums pirmsākumi ir līgumiskajās attiecībās starp šiem pēdējiem minētajiem un uzņēmumu atbildētāju?

* Oriģinālvaloda – franču.

** Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. jūlija Regula par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām (Roma II) (OV 2007, L 199, 40. lpp.).

*** Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 17. jūnija Regula par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I) (OV 2008, L 177, 6. lpp.).

3. Turpinājumā šī tiesa jautā Tiesai, vai līguma noteikumam, kurā kā elektroniskās tirdzniecības līgumam piemērojami tiesību akti ir norādītas dalībvalsts, kurā atrodas pārdevēja vai piegādātāja juridiskā adrese, tiesības, piemīt negodīgs raksturs Direktīvas 93/13/EEK**** izpratnē.

4. Visbeidzot, minētā tiesa būtībā vēlas noskaidrot, saskaņā ar kurām valsts tiesībām, kurās transponēta Direktīva 95/46/EK****, ir jāizvērtē līguma noteikumu, kuros ir paredzēta tāda elektroniskās tirdzniecības uzņēmuma kā *Amazon EU* veiktas personas datu apstrādes likumība, kura darbība ir vērsta uz citu dalībvalsti, nevis uz to, kurā ir tā juridiskā adrese.

II – Atbilstošās tiesību normas

A – Savienības tiesības

1) Romas I regula

5. Romas I regulas 1. panta 1. punktā ir noteikts, ka “šo regulu piemēro līgumsaistībām civillietās un komercietās gadījumos, kas saistīti ar tiesību normu kolīziju [..]”.

6. Šīs regulas 3. panta 1. punktā ir paredzēts, ka “līgumu reglamentē tie tiesību akti, kurus izvēlas puses”. Atbilstoši minētās regulas 3. panta 5. punktam “pušu piekrišanas pastāvēšanu un spēkā esamību saistībā ar piemērojamo tiesību aktu izvēli nosaka saskaņā ar 10., 11. un 13. pantu”.

7. Minētās regulas 6. pantā, kura nosaukums ir “Patērētāju līgumi”, ir noteikts:

“1. Neskarot 5. un 7. pantu, līgumu, ko fiziska persona mērķiem, kurus var uzskatīt par nesaistītiem ar viņas arodu vai profesiju (“patērētājs”), noslēgusi ar citu personu, kas darbojas, īstenojot savu arodu vai profesiju (“uzņēmējs”), reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta, ja uzņēmējs:

- a) savu komercdarbību vai profesionālo darbību veic valstī, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta, vai
- b) kā citādi vērš šādu darbību uz minēto valsti vai vairākām valstīm, tostarp minēto valsti,

un ja līgums attiecas uz šādu darbību jomu.

2. Neskarot 1. punktu, puses var saskaņā ar 3. pantu izdarīt izvēli attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami līgumam, kurš atbilst 1. punkta prasībām. Tomēr šādas izvēles iznākumā patērētājam nedrīkst būt liegta aizsardzība, kas tam piešķirta ar noteikumiem, no kuriem nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties, atbilstīgi tiesību aktiem, kurus piemērotu saskaņā ar 1. punktu, ja nebūtu izdarīta izvēle.

[..]”

8. Romas I regulas 10. panta 1. punktā ir paredzēts, ka “līguma vai jebkura līguma noteikuma pastāvēšanu un spēkā esamību nosaka saskaņā ar tiesību aktiem, kas to reglamentētu saskaņā ar šo regulu, ja attiecīgais līgums vai noteikums būtu bijis spēkā”.

**** Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīva par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV 1993, L 95, 29. lpp.).

***** Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīva par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (OV 1995, L 281, 31. lpp.).

2) Romas II regula

9. Atbilstoši Romas II regulas 1. panta 1. punktam “gadījumos, kas ir saistīti ar tiesību normu kolizijām, šo regulu piemēro ārpuslīgumiskām saistībām civillietās un komercietās [..]”.

10. Šīs regulas 4. pants ir formulēts šādi:

“1. Ja vien šajā regulā nav paredzēts kas cits, tiesību akti, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām, kuras izriet no neatļautas darbības, ir tās valsts tiesību akti, kurā radies kaitējums, neatkarīgi no tā, kurā valstī iestājies notikums, kas radījis kaitējumu, un neatkarīgi no tā, kurā valstī vai kurās valstīs radušās netiešas minētā notikuma sekas.

[..]

3. Ja visi lietas apstākļi skaidri liecina, ka neatļautā darbība ir acīm redzami ciešāk saistīta ar citu valsti, kas nav 1. vai 2. punktā norādītā valsts, piemēro attiecīgās valsts tiesību aktus. Acīm redzami ciešāka saikne ar citu valsti jo īpaši varētu būt balstīta uz jau iepriekš pastāvējušām pušu attiecībām, piemēram, uz līgumu, kas ir cieši saistīts ar attiecīgo neatļauto darbību.”

11. Saskaņā ar minētās regulas 6. panta 1. punktu “tiesību akti, ko piemēro negodīgas konkurences darbību radītām ārpuslīgumiskām saistībām, ir tās valsts tiesību akti, kurā ir vai varētu tikt ietekmētas konkurences attiecības vai patērētāju kolektīvās intereses”.

12. Tās pašas regulas 12. panta 1. punktā ir paredzēts, ka “tiesību akti, ko piemēro ārpuslīgumiskām saistībām, kuras izriet no sarunām pirms līguma slēgšanas, neatkarīgi no tā, vai līgumu patiešām noslēdz, ir tiesību akti, kas piemērojami attiecīgajam līgumam vai kas būtu bijuši piemērojami attiecīgajam līgumam, ja tas būtu noslēgts”.

3) Direktīva 2009/22/EK

13. Direktīvas 2009/22/EK***** 1. pantā ir noteikts:

“1. Lai nodrošinātu iekšējā tirgus sekmīgu darbību, šīs direktīvas mērķis ir tuvināt dalībvalstu normatīvos un administratīvos aktus, kas attiecas uz lietas ierosināšanu par aizliegumu, kas minēts 2. pantā un kā mērķis ir aizsargāt patērētāju kopējās intereses, kuras iekļautas I pielikumā uzskaitītajās direktīvās.

2. Šajā direktīvā pārkāpums nozīmē jebkādu rīcību, kas ir pretrunā I pielikumā uzskaitītajām direktīvām, kā tās transponētas dalībvalstu iekšējā tiesību sistēmā, un kas kaitē 1. punktā minētajām kopējām interesēm.”

14. Šīs direktīvas I pielikuma 5. punktā ir iekļauta Direktīva 93/13.

15. Saskaņā ar minētās direktīvas 2. panta 2. punktu tā “neierobežo starptautisko privāttiesību normas attiecībā uz piemērojamiem tiesību aktiem, kas parasti ir vai nu tās dalībvalsts tiesību akti, kurā noticis pārkāpums, vai tās dalībvalsts tiesību akti, kurā pārkāpums izraisa sekas”.

16. Tās pašas direktīvas 3. pantā ir noteiktas “iestādes, kas ir tiesīgas iesniegt pieteikumu/iesniegumu” kā “iestād[es] vai organizācij[as], kura[s] ir pienācīgi izveidota[s] saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem un kur[ām] ir leģitīma interese nodrošināt to, ka tiek ievēroti 1. pantā minētie noteikumi”.

***** Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīva par aizliegumiem saistībā ar patērētāju interešu aizsardzību (OV 2009, L 110, 30. lpp.).

4) Direktīva 93/13

17. Direktīvas 93/13 3. panta 1. punktā ir paredzēts, ka “līguma noteikumu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, uzskata par negodīgu, ja, pretēji prasībai pēc godprātības, tas rada ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos, kas izriet no līguma, un tas notiek par sliktu patērētājam”.

18. Atbilstoši šīs direktīvas 4. panta 1. punktam “neskarot 7. pantu, līguma noteikuma negodīgumu novērtē, ņemot vērā preču vai pakalpojumu raksturu, attiecībā uz ko līgums noslēgts, un atsaucoties uz visiem apstākļiem līguma slēgšanas brīdī, kas ar to bijuši saistīti, kā arī visiem pārējiem līguma noteikumiem vai citu līgumu, no kā tas ir atkarīgs”.

19. Šīs direktīvas 5. pantā ir noteikts:

“Līgumos, kuros visi vai atsevišķi patērētājam piedāvāti noteikumi ir rakstveidā, šiem noteikumiem vienmēr jābūt sastādītiem vienkāršā, skaidri saprotamā valodā. Ja rodas šaubas par kāda noteikuma nozīmi, priekšroka dodama interpretācijai, kas ir vislabvēlīgākā patērētājam. Šos noteikumus par interpretāciju nepiemēro 7. panta 2. punktā noteikto procedūru kontekstā.”

20. Tās pašas direktīvas 7. pants ir formulēts šādi:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētāju un konkurentu interesēs pastāv adekvāti un efektīvi līdzekļi, lai novērstu negodīgu noteikumu ilgstošu izmantošanu pārdevēju vai piegādātāju ar patērētājiem noslēgtos līgumos.

2. Šā panta 1. punktā minētie līdzekļi ietver noteikumus, saskaņā ar kuriem personas vai iestādes, kurām atbilstoši valsts tiesībām ir likumīgas intereses patērētāju aizsardzībā, var saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem iesniegt prasību tiesā vai kompetentās pārvaldes iestādēs, lai panāktu lēmumu par to, vai līguma noteikumi, kas sastādīti vispārējai izmantošanai, ir negodīgi, un lai minētās personas vai iestādes varētu piemērot atbilstošus un efektīvus līdzekļus šo noteikumu ilgstošas izmantošanas novēršanai.

[..]”

21. Direktīvas 93/13 pielikumā ir ietverts piemēru saraksts ar noteikumiem, kurus var atzīt par negodīgiem. Šī pielikuma 1. punkta q) apakšpunktā ir norādīti noteikumi, ar kuriem vēlas “izslēgt vai kavēt patērētāja tiesības celt prasību tiesā vai izmantot jebkādus citus tiesiskās aizsardzības līdzekļus [..]”.

5) Direktīva 95/46

22. Direktīvas 95/46 4. pantā ir noteikts:

“1. Katra dalībvalsts piemēro savas valsts noteikumus personas datu apstrādei, ko tā pieņem saskaņā ar šo direktīvu, ja:

a) apstrādi veic saistībā ar personas datu apstrādātāja pasākumiem dalībvalsts teritorijā; ja viens un tas pats personas datu apstrādātājs ir reģistrēts vairāku dalībvalstu teritorijā, tam jāveic nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātu katras šīs iestādes atbilstību šīs valsts piemērojamo tiesību noteiktajām saistībām;

[..]”

B – Austrijas tiesības

23. 1979. gada 8. marta *Konsumentenschutzgesetz* (Austrijas patērētāju tiesību aizsardzības likums; turpmāk tekstā – “*KSchG*”) 6. panta 3. punktā ir paredzēts, ka tad, ja vispārējos darījumu noteikumos vai tipveida līgumu veidlapās ietverta līguma noteikuma formulējums ir neskaidrs vai nesaprotams, šis noteikums nav spēkā.

24. Šī likuma 13.a panta 2. punktā ir noteikts, ka patērētāju tiesību aizsardzībai ir jāpiemēro minētais 6. pants neatkarīgi no līgumam piemērojamām tiesībām, ja šis līgums ir noslēgts saistībā ar uzņēmuma vai tā starpnieka darbību, ko tas ir veicis Austrijā ar nolūku slēgt tādus līgumus.

III – Pamatlieta, prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā

25. *Amazon EU* ir elektroniskās tirdzniecības sabiedrība, kuras juridiskā adrese ir Luksemburgā. Savos rakstveida apsvērumos šī sabiedrība precizēja, ka tā ir sabiedrības *Amazon.com, Inc.*, kuras juridiskā adrese ir Amerikas Savienotajās Valstīs, meitasuzņēmums. Pēc iesniedzējtiesas domām, grupā, pie kuras pieder *Amazon EU*, nav ietverts nodibinājums Austrijā. Tomēr šī sabiedrība slēdz līgumus elektroniskās tirdzniecības režīmā ar Austrijā dzīvojošiem patērētājiem ar savas interneta vietnes vācu valodā (www.amazon.de) starpniecību.

26. Ar šiem patērētājiem noslēgto līgumu pamatā līdz 2012. gada vidum bija vispārējie pārdošanas nosacījumi, kuru divpadsmit noteikumi ir pamatlietas priekšmets. Tostarp 6., 9., 11. un 12. noteikums bija formulēts šādi: “6. Rēķina samaksas gadījumā, kā arī citos gadījumos, ja tam ir pamatots iemesls, *Amazon.de* pārbauda un novērtē pasūtītāja personas datus un veic datu apmaiņu ar citiem *Amazon* grupā ietilpstošiem uzņēmumiem, kredītinformācijas aģentūrām un vajadzības gadījumā ar *Bürgel Wirtschaftsinformationen GmbH & Co* [..].”

“9. Lemjot par maksāšanas metodes izmantošanu, mēs izmantojam – līdztekus saviem datiem – varbūtības vērtības kredītriska novērtēšanai, kuras saņemam no *Bürgel Wirtschaftsinformationen GmbH & Co* [..] un no sabiedrības *informa Solutions GmbH* [..]. Minētajiem uzņēmumiem turklāt tiek lūgts veikt Jūsu norādītās adreses validāciju.”

“11. Ja lietotājs izšķiras par satura ievietošanu *Amazon.de* (piemēram, klienta atsauksmes), tas uz tālāk minēto tiesību pastāvēšanas laiku piešķir *Amazon* laikā un telpā neierobežotu licenci satura turpmākai izmantošanai jebkādiem mērķiem tiešsaistē vai citādi.”

“12. Piemēro Luksemburgas tiesību aktus, izņemot Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par starptautiskajiem preču pirkuma-pārdevuma līgumiem (KPL).”

27. *VKI* ir Austrijā dibināta patērētāju tiesību aizsardzības apvienība, un tai ir tiesības iesniegt prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu saskaņā ar Direktīvas 2009/22 3. pantu. Tā iesniedza prasību *Handelsgericht Wien* (Vīnes Komerctiesa, Austrija) par rīkojuma izdošanu, ar ko tiktu aizliegta minēto divpadsmit noteikumu izmantošana, kā arī lūgumu pasludināt spriedumu, ar ko attiecīgajā gadījumā tiktu apmierināta tās prasība par rīkojuma izdošanu. Pēc *VKI* domām, ar šiem noteikumiem tiek pārkāpti vairāki Austrijas tiesību akti, tostarp *KSchG* un *Datenschutzgesetz* (Datu aizsardzības likums, turpmāk tekstā – “*DSG*”).

28. Šī tiesa apmierināja prasību attiecībā uz vienpadsmit no strīdīgajiem divpadsmit noteikumiem. Pamatojoties uz Romas I regulas 6. panta 2. punktu, tā pasludināja 12. noteikumu par spēkā neesošu, balstoties uz to, ka piemērojamo tiesību aktu izvēles rezultātā nedrīkst liegt patērētājam tiesības uz aizsardzību, kādas tam ir garantētas viņa pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesībās. Šī tiesa uzskata, ka citu

noteikumu spēkā esamība, neņemot vērā datu aizsardzībai veltītās tiesību normas, kas formulētas 6., 9. un 11. noteikumā, tātad ir jāizvērtē, skatot [tos] kopsakarā ar Austrijas tiesībām. Savukārt šo pēdējo minēto tiesību normu spēkā esamība ir jāizvērtē, ņemot vērā Luksemburgas tiesības, atbilstoši Direktīvai 95/46.

29. Abas lietas dalībnieces pārsūdzēja šo spriedumu *Oberlandesgericht Wien* (Vīnes Apelācijas tiesa, Austrija). Šī tiesa apstiprināja, ka strīdīgo noteikumu izvērtēšanai piemērojamās tiesības ir jānosaka, piemērojot Romas I regulā paredzētos tiesību normu kolīzijas noteikumus. Tomēr tā uzskatīja, ka, pamatojoties uz šīs regulas 6. panta 2. punktu, nevar secināt, ka 12. noteikums ir prettiesisks. Tā spēkā esamība esot drīzāk jāizvērtē saskaņā ar šīs regulas 10. panta 1. punktu, skatot to kopsakarā ar Luksemburgas tiesībām. Minētā tiesa tādēļ atcēla pirmās instances tiesas spriedumu un nosūtīja lietu pēdējai minētajai atpakaļ, lai tā veiktu šādu izvērtēšanu. Vēl arvien pēc *Oberlandesgericht Wien* (Vīnes Apelācijas tiesa) domām, ja 12. noteikums no Luksemburgas tiesību viedokļa izrādītos likumīgs, *Handelsgericht Wien* (Vīnes Komerctiesā) būtu jāizvērtē citi noteikumi kopsakarā ar šīm [Luksemburgas] tiesībām. Tai tātad būtu jāveic salīdzinājums ar Austrijas tiesībām, lai noteiktu, vai tajās ir ietvertas patērētājiem labvēlīgākas tiesību normas. Protī, Luksemburgas tiesību izvēle saskaņā ar Romas I regulas 6. panta 2. punktu neliegtu aizsardzību, kas tiem tiek piešķirta šādās tiesību normās.

30. VKI vērsās *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa, Austrija), kura izlēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai attiecībā uz prasību par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu Direktīvas 2009/22 izpratnē piemērojamie tiesību akti ir jānosaka atbilstoši Romas II regulas 4. pantam, ja prasība tiek vērsta pret neatļautiem līguma noteikumiem, kurus izmanto dalībvalstī reģistrēts uzņēmums, kas elektroniskās tirdzniecības režīmā noslēdz līgumus ar patērētājiem, kuri dzīvo citās dalībvalstīs, it īpaši valstī, kuras tiesā prasība ir celta?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša:

- a) Vai valsts, kurā radies kaitējums (Romas II regulas 4. panta 1. punkts), ir jebkura valsts, uz kuru ir vērsta uzņēmuma atbildētāja komercdarbība, un tāpēc apstrīdētie noteikumi ir jāizvērtē atbilstoši šīs valsts tiesību aktiem, ja pieteikumu iesniegt tiesīgā iestāde vērsas pret šo noteikumu izmantošanu darījumos ar patērētājiem, kas dzīvo šajā valstī?
- b) Vai pastāv acīmredzami ciešāka saikne (Romas II regulas 4. panta 3. punkts) ar tās valsts tiesību aktiem, kurā uzņēmumam atbildētājam ir juridiskā adrese, ja tā darījumu noteikumos ir paredzēts, ka uzņēmuma noslēgtajos līgumos piemēro šīs valsts tiesību aktus?
- c) Vai tāds noteikums par piemērojamo tiesību aktu izvēli citu iemeslu dēļ nozīmē, ka apstrīdētie līguma noteikumi ir jāpārbauda atbilstoši tās valsts tiesību aktiem, kurā uzņēmumam atbildētājam ir juridiskā adrese?

3) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzīga, kā ir jānosaka piemērojamie tiesību akti?

4) Neatkarīgi no atbildēm uz iepriekš minētajiem jautājumiem:

- a) Vai vispārējos pārdošanas nosacījumos ietverts noteikums, atbilstoši kuram līgumam, kas elektroniskās tirdzniecības režīmā tiek noslēgts starp patērētāju un citā dalībvalstī reģistrētu uzņēmumu, ir jāpiemēro šī uzņēmēja reģistrācijas valsts tiesību akti, ir negodīgs Direktīvas 93/13 3. panta 1. punkta izpratnē?
- b) Vai uz personas datu apstrādi, ko veic uzņēmums, kurš elektroniskās tirdzniecības režīmā noslēdz līgumus ar patērētājiem, kas dzīvo citās dalībvalstīs, atbilstoši Direktīvas 95/46 4. panta 1. punkta a) apakšpunktam neatkarīgi no citos apstākļos piemērojamiem tiesību aktiem attiecas

tikai tās dalībvalsts tiesības, kurā ir tā uzņēmuma atrašanās vieta, kas veic apstrādi, vai tomēr uzņēmumam ir jāņem vērā arī tās dalībvalsts datu aizsardzības tiesību normas, uz kuru ir vērsta tā komercdarbība?”

31. VKI, *Amazon EU*, Austrijas, Vācijas un Apvienotās Karalistes valdības, kā arī Komisija iesniedza rakstveida apsvērumus un tika pārstāvētas tiesas sēdē 2016. gada 2. martā.

IV – Analīze

A – *Par piemērojamiem tiesību aktiem, lai prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu ietvaros novērtētu noteikumu par vispārējiem pārdošanas nosacījumiem negodīgumu (pirmais, otrais un trešais jautājums)*

1) Par pirmā, otrā un trešā jautājuma piemērošanas jomu

32. Savā pirmajā, otrajā un trešajā jautājumā iesniedzējtiesa jautā Tiesai par tiesību aktiem, kas piemērojami “pieteikumiem/iesniegumiem par aizliegumu” [prasībām par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu], ko iesniegusi patērētāju tiesību aizsardzības apvienība saskaņā ar valsts tiesību aktiem, kuros ir transponēta Direktīva 2009/22, lai aizliegtu pārdevējam vai piegādātājam izmantot negodīgus noteikumus*****.

33. Iesākumā es uzskatu par lietderīgu precizēt šo jautājumu piemērošanas jomu, uzsverot, ka jebkādas tiesību kolizijas, kas rodas tiesvedībā, priekšmets ir noteikts tiesību jautājums. Tādējādi vienā tiesvedībā var rasties vairākas tiesību kolizijas attiecībā uz dažādiem tiesību jautājumiem. Katrs no tiem ir jārisina atsevišķi, piemērojot tiesību normu kolizijas noteikumus, ar kuriem tiek reglamentēts attiecīgais jautājums, vajadzības gadījumā – par labu dažādām valsts tiesībām.

34. Tādējādi, ja prasība vienlaikus ir par “līgumsaistībām” Romas I regulas 1. panta 1. punkta izpratnē un par “ārpuslīgumiskām saistībām” Romas II regulas 1. panta 1. punkta izpratnē, tad katrai no šīm saistībām piemērojami tiesību akti ir jānosaka saskaņā ar atšķirīgiem noteikumiem*****.

35. Tātad šajā gadījumā ir runa par to, ka ir jānosaka tiesību akti, kas ir piemērojami nevis “pieteikumiem/iesniegumiem par aizliegumu” [prasībām par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu], bet īpašajam juridiskajam jautājumam, kas ir tiesību normu kolizijas, kuras valsts tiesas cenšas atrisināt, priekšmets. Tādējādi, kā tas izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, tas attiecas uz to noteikumu negodīguma izvērtēšanu, kuru aizliegšana tika prasīta ar prasību par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu.

2) Par Romas II regulas piemērojamību

36. Direktīvas 2009/22 2. panta 2. punktā attiecībā uz tiesību aktiem, kuri piemērojami prasībām par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu, kas izriet no tās piemērošanas jomas, ir norādītas valsts, kurā atrodas tiesa, “starptautisko privāttiesību normas”.

***** Šāds pieteikums/iesniegums [prasība par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu] var būt balstīts arī uz Direktīvas 93/13 7. panta 2. punktu (skat. Direktīvas 2009/22 I pielikuma 1. piezīmi). Ar Direktīvas 2009/22 tiesību normām, pārklājoties ar 7. panta 2. punkta saturu, tas tiek papildināts. Konkrētāk, Direktīvā 93/13 nav precizēti tās 7. panta 2. punktā paredzētās prasības noteikumi, savukārt ar Direktīvu 2009/22 tiek konkrēti reglamentētas prasības izbeigt izmantošanu.

***** Skat. spriedumu, 2016. gada 21. janvāris, *ERGO Insurance un Gjensidige Baltic* (C-359/14 un C-475/14, EU:C:2016:40, 58. un 59. punkts). No tā izriet, ka tiesību akti, kas piemērojami apdrošinātāja pienākumam segt apdrošinātā civiltiesisko atbildību attiecībā pret cietušo, ir jānosaka saskaņā ar Romas I regulu. Turpretim tiesību akti, kas piemērojami tās pašas prasības ietvaros iespējama atbildības sadalei vairāku personu, kuras var atzīt par atbildīgām, un to apdrošinātāju starpā, ir jānosaka saskaņā ar Romas II regulu.

37. Lai atbildētu uz pirmo prejudiciālo jautājumu, vispirms ir jānosaka, vai piemērojamās starptautisko privāttiesību normas šajā gadījumā ir tās, kas norādītas Romas I regulā, vai tās, kas ir paredzētas Romas II regulā ***** . Šī noteikšana ir atkarīga no saistību, uz kurām attiecas tiesību kolīzija, līgumiskā vai ārpuslīgumiskā rakstura.

38. Romas I un Romas II regulas attiecīgo piemērošanas jomu noteikšanas nolūkā Tiesai vēl nav bijusi iespēja lemt par tādu saistību kvalifikāciju, kas norādītas prasībā par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu, kuras mērķis ir aizliegt negodīgu noteikumu izmantošanu.

39. Tomēr attiecībā uz šādas prasības (kādu cēlusi arī VKI) kvalifikāciju jurisdikcijas noteikšanas nolūkā spriedumā *Henkel* ***** Tiesa uzskatīja, ka tā nepieder pie “lietām, kas attiecas uz līgumiem” noteikuma par īpašo jurisdikciju izpratnē, kāds bija paredzēts instrumentā, kurš bija spēkā pirms Regulas (EK) Nr. 4/2001 (turpmāk tekstā – “Briseles I regula”) pieņemšanas ***** . Tā pamatoja šo secinājumu ar līgumiskas saiknes neesamību starp pārdevēju un patērētāju tiesību aizsardzības apvienību, kas rīkojās uz tiesību aktos piešķirto tiesību pamata, lai aizliegtu pārdevējam vai piegādātājam izmantot prettiesiskus noteikumus. Pēc Tiesas domām, tāpat ir arī neatkarīgi no tā, vai prasībai ir skaidri preventīvs raksturs vai arī tā ir radusies pēc jau noslēgtiem līgumiem ar konkrētiem patērētājiem ***** .

40. Gluži pretēji, no šī sprieduma izriet, ka šāda prasība iekļaujas lietās par neatļautu darbību vai kvazideliktu. Proti, tās priekšmets ir radīt lietas dalībnieka atbildētāja atbildību “atbilstoši komersantam uzliktajām ārpuslīgumiskajām saistībām viņa darījumos ar patērētājiem atturēties no konkrētas rīcības, kuru likumdevējs neuzskata par pieļaujamu” ***** .

41. Šajā lietā Tiesai ir lūgts precizēt, vai ir jāizmanto šie paši izvērtēšanas kritēriji, lai noteiktu, vai prasībā par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu minētajām saistībām ir līgumisks vai ārpuslīgumisks raksturs Romas I un Romas II regulas izpratnē.

42. Pēc VKI, kā arī Austrijas un Apvienotās Karalistes valdību domām, tās esot ārpuslīgumiskas saistības, kas ietilpstot Romas II regulas piemērošanas jomā. Savukārt *Amazon EU*, Vācijas valdība un Komisija apgalvo, ka būtībā, lai gan citi prasībā par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu izvirzītie jautājumi var būt par ārpuslīgumiskām saistībām ***** , šajā prasībā minēto noteikumu negodīguma izvērtēšana ir jāveic atbilstoši citai piesaistei Romas I regulas izpratnē. Tātad atbilstoši šīs regulas 10. panta 1. punktam šo noteikumu tiesiskums ir jāizvērtē atbilstoši tiesību aktiem, kas būtu piemērojami saskaņā ar minēto regulu, ja šie noteikumi būtu spēkā esoši.

43. Turpmāk izklāstīto iemeslu dēļ es atbalstu pirmo no šīm pieejām.

44. Pirmkārt, jautājums par strīdīgo noteikumu negodīgumu, manuprāt, nav par līgumsaistībām.

***** Netiek apstrīdēts, ka šāda prasība iekļaujas civillietās vai komerclietās Romas I un Romas II regulas 1. panta 1. punkta izpratnē (šajā ziņā skat. spriedumu, 2002. gada 1. oktobris, *Henkel* (C-167/00, EU:C:2002:555, 30. punkts)).

***** Spriedums, 2002. gada 1. oktobris, (C-167/00, EU:C:2002:555, 40. punkts).

***** Padomes 2000. gada 22. decembra Regula par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.), kurā atbilstošā tiesību norma bija ietverta 5. panta 1. punktā. Šo regulu atcēla un aizstāja ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 12. decembra Regulu (ES) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (pārstrādāta versija) (OV 2012, L 351, 1. lpp.; sauktu par “Briseles I bis regulu”). Šīs regulas 7. panta 1. punktā ir pārņemts Briseles I regulas 5. panta 1. punkts.

***** Spriedums, 2002. gada 1. oktobris, *Henkel* (C-167/00, EU:C:2002:555, 38. un 39. punkts).

***** Spriedums, 2002. gada 1. oktobris, *Henkel* (C-167/00, EU:C:2002:555, 41. punkts).

***** Komisija savos rakstveida apsvērumos apgalvoja, ka 2002. gada 1. oktobra spriedumā *Henkel* (C-167/00, EU:C:2002:555) Tiesas pieņemtais secinājums neesot attiecināms uz piemērojamo tiesību noteikšanu prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu ietvaros. Tādējādi šī noteikšana tiktu vispārēji reglamentēta ar Romas I regulu. Tomēr tiesas sēdē tā grozīja savu nostāju. Būtībā tajā tā apgalvoja, ka, lai gan Romas II regula esot atbilstoša citiem tiesību jautājumiem, kas ir izvirzīti prasībā par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu, Romas I regula esot piemērojama līguma noteikumu, kas minēti pieteikumā par rīkojuma izdošanu, tiesiskuma izvērtēšanai.

45. Likumdevējs nav definējis līgumsaistību un ārpuslīgumisku saistību jēdzienus Romas I un Romas II regulas izpratnē *****. Tomēr Tiesa iezīmēja to aprises spriedumā *ERGO Insurance un Gjensidige Baltic* *****. Tiesa tajā secināja, ka līgumsaistības nozīmē “juridiskas saistības, kuras brīvprātīgi uzņemas viena persona attiecībā pret otru” *****. Savukārt ar ārpuslīgumisku saistību jēdzienu tiek norādīts uz jebkādam saistībām, kas izriet no kaitējuma, kāds tas ir definēts šīs Romas II regulas 2. pantā *****.

46. Tomēr Tiesa nav precizējusi, vai līgumsaistību jēdzienā ir vai nav prasīta saistība *starp lietas dalībniekiem* *****, kā Tiesa to ir prasījusi it īpaši spriedumā *Henkel* *****, lai prasība varētu tikt iekļauta lietās, kas attiecas uz līgumiem, jurisdikcijas kolīzijas normu izpratnē. Proti, ja šī prasība tiktu paplašināta attiecībā uz līgumsaistību jēdzienu, ar Romas I regulu nevarētu reglamentēt piemērojamās tiesību normas negodīgu noteikumu izvērtēšanai prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu ietvaros. Apvienību – prasītāju un pārdevēju vai piegādātāju – atbildētāju faktiski nesaista nekādas līgumsaistības.

47. Šajā ziņā Romas I un Romas II regulas preambulu 7. apsvērumā ir uzsvērtā nepieciešamība pēc attiecīgi šo regulu un Briseles I regulas materiālo piemērošanas jomu saskanīgas definīcijas. Tomēr no tā, manuprāt, neizriet, ka lietu, kas attiecas uz līgumiem, jēdzienam Briseles I regulas izpratnē un līgumsaistību jēdzienam Romas I regulas izpratnē būtu jāpārklājas automātiski un absolūti. Drīzāk tie būtu jāinterpretē nevis identiski, bet gan paralēli.

48. Tā kā tas ir izskaidrots, es uzskatu, ka līgumsaistību jēdziens nav atkarīgs no tā, vai lietas dalībnieki ir identiski. Faktiski saistību kvalificēšana tiesību normu kolīzijas noteikumu piemērošanas nolūkā ir atkarīga no saistību avota – līgumiska vai ārpuslīgumiska. Tātad tas, vai lietas dalībnieki ir identiski, nevar mainīt tās dabu *****.

49. Turklāt, kā to norādīja Komisija, prasība par saistības pastāvēšanu starp lietas dalībniekiem, kurai Tiesa pakārtoja lietām, kas attiecas uz līgumiem, piesaistītā noteikuma par īpašo jurisdikciju piemērošanu ***** , ir balstīta uz apsvērumu, saskaņā ar kuru šis noteikums nav paredzēts tādiem atbildētājiem kā preces pārpircēji, kas nav sākotnējā līguma puse ***** . Taču šis apsvēruma attiecībā uz piemērojamo tiesību noteikšanu nav atbilstošs.

50. Tomēr, lai gan līgumsaistību jēdziens tātad neattiecas vienīgi uz saistībām, kas pastāv starp lietas dalībniekiem tiesvedībā, tajā katrā ziņā ir paredzēta *konkrēta un esoša* saikne – kuras šajā gadījumā trūkst.

***** Romas II regulas 2. panta 1. punktā netieši ar tajā ietvertā “kaitējuma” definīcijas palīdzību ir precizēts “ārpuslīgumisku saistību” jēdziena saturs.

***** Spriedums, 2016. gada 21. janvāris (C-359/14 un C-475/14, EU:C:2016:40).

***** Spriedums, 2016. gada 21. janvāris, *ERGO Insurance un Gjensidige Baltic* (C-359/14 un C-475/14, EU:C:2016:40, 44. punkts).

***** Spriedums, 2016. gada 21. janvāris, *ERGO Insurance un Gjensidige Baltic* (C-359/14 un C-475/14, EU:C:2016:40, 45. un 46. punkts).

***** Tiesas izmantotajā formulējumā nav norādīts, ka personām, kuras saista šādas saistības, obligāti ir jābūt tām pašām personām, kas ir tiesvedības dalībnieces. Tomēr tā precizēja, ka šī definīcija esot izvirzīta “pēc analogijas” ar lietu, kas attiecas uz līgumiem, definīciju Briseles I regulas izpratnē. Tātad to var interpretēt arī tādējādi, ka ar to tiek prasīts personu, kuras saista saistības, un lietas dalībnieku identiskums, jo Tiesa ir prasījusi šādu elementu lietu, kas attiecas uz līgumiem, definīcijā Briseles I regulas izpratnē (skat. šo secinājumu 21. zemsvītras piezīmi).

***** Spriedums, 2002. gada 1. oktobris (C-167/00, EU:C:2002:555, 38.–40. punkts). Skat. arī spriedumus, 1992. gada 17. jūnijs, *Handte* (C-26/91, EU:C:1999:268, 15. un 21. punkts); 1998. gada 27. oktobris, *Réunion européenne* u.c. (C-51/97, EU:C:1998:509, 17.–20. punkts), un 2004. gada 5. februāris, *Frahuil* (C-265/02, EU:C:2004:77, 24.–26. punkts).

***** Šajā ziņā skat. ģenerāladvokātes E. Šarpstones [E. Sharpston] secinājumus apvienotajās lietās *ERGO Insurance un Gjensidige Baltic* (C-359/14 un C-475/14, EU:C:2015:630, 62. punkts).

***** Briseles I regulas (pārstrādātā versija) 7. panta 1. punkts, saskaņā ar kuru atbildētājs var tikt iesūdzēts “attiecīgās saistības izpildes vietas tiesās”.

***** Skat. spriedumu, 1992. gada 17. jūnijs, *Handte* (C-26/91, EU:C:1992:268, 19. punkts).

51. Šajā ziņā es norādu, ka atbilstoši Romas I regulai nav ļauts noteikt piemērojamās tiesības saistībām, kuras vēl nav radušās *****. It īpaši šīs regulas 6. pants, kā tas izriet no tā 1. punkta formulējuma, ir piemērojams tikai tad, ja ir “noslēgts” līgums starp pārdevēju un piegādātāju un patērētāju.

52. Savukārt Romas II regula ir piemērojama ārpuslīgumiskām saistībām, “kas varētu rasties” *****. Tajās ir ietvertas it īpaši saistības, kuras izriet no pārrunām pirms līguma slēgšanas ***** vai kuras radušās negodīgas konkurences darbības rezultātā, kas varētu ietekmēt patērētāju kolektīvās intereses *****.

53. Taču, kā Tiesa norādīja spriedumā *Henkel* *****, prasība par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu atšķirībā no individuālām prasībām (ko var celt individuāli patērētāji, patērētāju grupa vai apvienība, kura rīkojas viņu vārdā) ***** nav atkarīga no jebkādas konkrētas un esošas saistības.

54. Pirmkārt, tā ir pilnībā atdalīta no piegādātāja vai pārdevēja un patērētāju individuāla konflikta ***** . Pretēji tam, ko apgalvoja *Amazon EU*, apvienība prasītāja neiesaistās patērētāju, ko tā pārstāv, vietā, bet rīkojas sabiedrības interesēs saskaņā ar tiesību aktos piešķirtajām pilnvarām. Tādējādi šīs prasības priekšmets ir panākt, lai tiktu izbeigti pārkāpumi pret tiesību sistēmu, kuri izriet no negodīgu noteikumu izmantošanas. Tai piemīt abstraktums, ciktāl tā nav balstīta ne uz vienu noteiktu līgumsaistību *****.

55. Otrkārt, prasībai par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu ir preventīvs raksturs, ciktāl tās mērķis ir aizliegt turpmāk izmantot negodīgus noteikumus, ja tie ir ietverti jau noslēgtajos līgumos vai var tikt ietverti līgumos turpmāk ***** . Tātad tā nav atkarīga no saistību, ko viena persona jau uzņēmusies attiecībā pret otru, esamības un tās mērķis ir aizliegt pārdevējam vai piegādātājam – atbildētājam izmantot konkrētus noteikumus, kas vispārējā veidā tiek izmantoti standartlīgumos *****.

***** Romas I regulas 1. panta 2. punkta i) apakšpunktā no šīs regulas darbības jomas ir izslēgtas “saistības, kas izriet no sarunām pirms līguma noslēgšanas”. Turklāt minētās regulas 28. pantā tās piemērošanai laikā ir noteikts ierobežojums uz “līgumiem, kas noslēgti” pēc 2009. gada 17. decembra.

***** Romas II regulas 2. panta 2. punkts.

***** Romas II regulas 12. panta 1. punkts.

***** Romas II regulas 6. panta 1. punkts.

***** Spriedums, 2002. gada 1. oktobris (C-167/00, EU:C:2002:555, 39. punkts).

***** Ar vārdkoku “individuāla prasība” es vēlos apzīmēt jebkādu prasību, kas celta uz konkrētu līgumsaistību starp pārdevēju vai piegādātāju un vienu vai vairākiem patērētājiem pamata. Tādējādi šajā jēdzienā ir ietvertas visas prasības, kādās tiek “nosaukti” vai noteikti no iespējama prettiesiskuma cietušie patērētāji, pretēji abstraktām kolektīvām prasībām, kas celtas sabiedriskās interesēs, kāda ir prasība par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu pamatlietā. Šajā ziņā Direktīvas 2009/22 preambulas 3. apsvērumā ir precizēts, ka prasību par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu, kas ir ietvertas tās piemērošanas jomā, mērķis ir aizsargāt “patērētāju kopējā[s] interes[es]”, kas ir definētas kā “intereses, kas neietver [...] indivīdu interešu uzkrāšanu” un turklāt “neskar atsevišķas prasības, ko iesniedz indivīdi, kuriem pārkāpums ir radījis kaitējumu”.

***** Skat. spriedumus, 2002. gada 24. janvāris, Komisija/Itālija (C-372/99, EU:C:2002:42, 15. punkts), un 2012. gada 26. aprīlis, *Invitel* (C-472/10, EU:C:2012:242, 37. punkts).

***** No šī abstraktuma izriet arī tas, ka rīkojumam neizmantojot par negodīgiem pasludinātos noteikumus ir iedarbība uz visiem patērētājiem, kas ir noslēguši ar attiecīgo pārdevēju vai piegādātāju līgumu, kurā ir ietverti tie paši noteikumi, pat tad, ja pēdējie minētie nav dalībnieki tiesvedībā par prasību par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2012. gada 26. aprīlis, *Invitel* (C-472/10, EU:C:2012:242, 38. punkts)).

***** Spriedumi, 2002. gada 1. oktobris, *Henkel* (C-167/00, EU:C:2002:555, 39. punkts); 2012. gada 26. aprīlis, *Invitel* (C-472/10, EU:C:2012:242, 37. punkts), un 2016. gada 14. aprīlis, *Sales Sinués* un *Drame Ba* (C-381/14 un C-385/14, EU:C:2016:252, 29. punkts). Skat. arī 2004. gada 9. septembra spriedumu Komisija/Spānija (C-70/03, EU:C:2004:505, 16. punkts), kurā Tiesa nošķīra individuālu prasību no prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu, norādot, ka “pirmajā gadījumā kompetentām tiesām vai kompetentām iestādēm ir jādod vērtējums *in concreto* par jau noslēgta līguma noteikumu negodīgo raksturu, turpretī otrajā gadījumā tām ir jādod vērtējums *in abstracto* par vēl nenoslēgtā līgumā iekļaujamo noteikumu negodīgo raksturu”.

***** Skat. Direktīvas 93/13 7. panta 2. punktu un spriedumu, 2016. gada 14. aprīlis, *Sales Sinués* un *Drame Ba* (C-381/14 un C-385/14, EU:C:2016:252, 21. punkts).

56. Tieši šajā perspektīvā Direktīvas 2009/22 2. panta 2. punktā ir noteikts, ka prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu ietvaros piemērojamās tiesības “parasti ir vai nu tās dalībvalsts tiesību akti, kurā noticis pārkāpums, vai tās dalībvalsts tiesību akti, kurā pārkāpums izraisa sekas”. Šajā tiesību normā ir paskaidrots, ka saistības, kas ir šīs prasības pamatā, rodas nevis no līguma, bet gan no likuma pārkāpuma *****.

57. No tā es secinu, ka no noteikumiem, kuru aizliegums tiek prasīts tādas prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu ietvaros, kāda ir pamatlietā, šajā gadījumā neizriet nekādas līgumsaistības Romas I regulas izpratnē.

58. Gluži pretēji, tās mērķis ir radīt pārdevēja vai piegādātāja atbildību atbilstoši tam uzliktajām ārpuslīgumiskajām saistībām atturēties no negodīgu noteikumu izmantošanas tā attiecībās ar patērētājiem. Tādējādi tās mērķis ir pasargāt no kaitējuma, kas rodas patērētāju kolektīvo interešu aizskāruma veidā, ko izraisa šo saistību pārkāpums. Tā attiecas arī uz ārpuslīgumiskām saistībām Romas II regulas izpratnē, tāpat kā tā iekļaujas, kā tas izriet no sprieduma *Henkel* ***** , lietās par neatļautu darbību vai kvazideliktu Briseles I regulas izpratnē *****.

59. Otrkārt, šī pieeja apstiprina faktu, ka, konkrētāk, attiecībā uz noteikuma par tiesību akta izvēli spēkā esamības izvērtēšanu, Romas I regulā iedibinātie tiesību normu kolīzijas noteikumi man šķiet pielāgoti vienīgi attiecībā uz individuālām prasībām.

60. Šajā ziņā šīs regulas 10. panta 1. pantā ir paredzēts, ka līguma noteikuma spēkā esamību nosaka saskaņā ar “tiesību aktiem, kas to reglamentētu saskaņā ar šo regulu, ja [...] [šis] noteikums būtu bijis spēkā”. Saskaņā ar šo tiesību normu noteikuma par tiesību aktu izvēli tiesiskums tād ir jāizvērtē atbilstoši šajā noteikumā izvēlētajām tiesībām. Ja minētā tiesību norma būtu piemērojama noteikuma par tiesību aktu izvēles negodīgumu izvērtēšanai prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu ietvaros, pārdevējs vai piegādātājs, ietverot šādu noteikumu iepriekš izstrādātajos vispārējos nosacījumos pirms līgumattiecību nodibināšanas ***** , varētu vienpusīgi pieņemt lēmumu par šo pašu vispārējo noteikumu spēkā esamības izvērtēšanai piemērojamām tiesībām.

61. Taču es šaubos, ka likumdevējs bija vēlējis sasniegt šādu rezultātu. Par to liecina Romas I regulas 3. panta 5. punkta formulējums, saskaņā ar kuru “pušu piekrišanas pastāvēšanu un spēkā esamību saistībā ar piemērojamo tiesību aktu izvēli” nosaka it īpaši saskaņā ar šīs regulas 10. pantu. Šīs pēdējās minētās tiesību normas 1. punktā ir arī atsauce uz “līguma [...] pastāvēšanu un spēkā esamību”. Prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu – abstraktas un preventīvas – kontekstā nebūtu jābūt nedz pušu piekrišanai, nedz līgumam, kura pastāvēšana un spēkā esamība var tikt izvērtēta. Šis apstāklis atklāj grūtības, kādas varētu rasties, ja tiktu uzskatīts, ka Romas I regulā tiek reglamentēti tiesību akti, kas piemērojami noteikumu par tiesību aktu izvēli tiesiskuma izvērtēšanai, ja šie noteikumi ir atdalīti no jebkādas konkrētas un noteiktas atbildības.

62. Treškārt, es uzskatu, ka *Amazon EU*, Vācijas valdības un Komisijas izvirzītie argumenti Romas I regulas piemērojamības atbalstam neatspēko manis ieteikto pieeju.

***** Direktīvas 2009/22 1. panta 2. punktā pārkāpums ir definēts kā “jebkāda [a] rīcība [a], kas ir pretrunā I pielikumā uzskaitītajām direktīvām, kā tās transponētas dalībvalstu iekšējā tiesību sistēmā, un kas kaitē [...] [šajās direktīvās ietvertu patērētāju] kopējām interesēm”.

***** Spriedums, 2002. gada 1. oktobris (C-167/00, EU:C:2002:55, 50. punkts).

***** Šī pieeja atbilst tai, ko Komisija ieteica savā 2003. gada 22. jūlija Priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām (“Roma II”) (COM(2003) 427, galīgā redakcija; turpmāk tekstā – “priekšlikums Romas II regulai”), 16. un 17. lpp. Tajā tā atsauca uz Tiesas pieņemto secinājumu 2002. gada 1. oktobra spriedumā *Henkel* (C-167/00, EU:C:2002:555), ierosinot, ka tas ir jāpiemēro gan kompetentās tiesas, gan piemērojamo tiesību noteikšanai.

***** Šajā gadījumā ir skaidrs, ka strīdīgos vispārējos pārdošanas nosacījumus *Amazon EU* bija izstrādājusi, pirms patērētāji tos pieņēma, un tie netika pārrunāti individuāli.

63. Šīs personas, kas iestājušās lietā, it īpaši apgalvo, ka to pašu noteikumu negodīguma izvērtēšanai piemērojamām tiesībām ir jābūt identiskām individuālas prasības un prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu ietvaros. Pretējā gadījumā ar šo izvērtēšanu varētu iegūt rezultātus, kas būtu pretrunīgi atkarībā no prasības veida.

64. Es šaubos, ka obligāti ir jāpastāv šādai simetrijai. Gluži pretēji, iespējamība, ka tos pašus noteikumus vajadzības gadījumā var izvērtēt atbilstoši atšķirīgas tiesību sistēmas tiesību aktiem prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu un individuālas prasības gadījumā, manuprāt, piemīt šo divu iespēju vērsties tiesā atšķirīgajam un papildu raksturam *****.

65. Turklāt Direktīvā 93/13 ir skaidri paredzēta iespēja, ka līguma noteikumu negodīguma izvērtēšanas rezultātā tiek sasniegti atšķirīgi rezultāti atkarībā no tā pamatā esošās prasības veida. Saskaņā ar šīs direktīvas 5. pantu noteikumiem, kuru negodīgums ir norādīts, ir jāpiemēro atšķirīgi interpretācijas noteikumi individuālas prasības un prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu ietvaros *****.

66. Ņemot vērā iepriekš minēto, es uzskatu, ka noteikumu, kuru aizliegums tiek prasīts prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu ietvaros, kas iesniegta atbilstoši Direktīvai 2009/22, negodīguma izvērtēšanai piemērojamās tiesības ir jānosaka, piemērojot Romas II regulā paredzētos tiesību normu kolīzijas noteikumus.

3) Par tiesību normu, kas piemērojamas atbilstoši Romas II regulai, noteikšanu

67. Otrkārt, lai atbildētu uz otro prejudiciālo jautājumu, ir jāprecizē, ar kurām šīs regulas tiesību normām tiek reglamentēta šāda noteikšana.

a) Par Romas II regulas 6. panta 1. punkta piemērojamību

68. Romas II regulas 4. panta 1. punktā ārpuslīgumiskām saistībām, kuras izriet no neatļautas darbības, vispārīgi ir paredzēts piemērot “valsts [...], kurā radies kaitējums” tiesību aktus (*lex loci damni*).

69. Šīs regulas 6. panta 1. punktā kā speciāls noteikums “negodīgas konkurences darbību” radītām ārpuslīgumiskām saistībām ir noteikta “tās valsts tiesību akt[us], kurā ir vai varētu tikt ietekmētas konkurences attiecības vai patērētāju kolektīvās intereses”, piemērošana.

70. Kā izriet no minētās regulas preambulas 21. apsvēruma, tās 6. panta 1. punkts ir *lex specialis*, kurā, nekādā ziņā neveidojot izņēmumu no šīs pašas regulas 4. panta 1. punkta, ir precizēta tā darbības joma. Citiem vārdiem sakot, Romas II regulas 6. panta 1. punktā pieņemtajā noteikumā ir konkrētizēts *lex loci damni* princips īpašajā negodīgas konkurences jomā.

71. Manuprāt, Romas II regulas 6. panta 1. punkts ir piemērojams ārpuslīgumiskām saistībām, kas var rasties Direktīvas 93/13 patērētāju kolektīvo interešu pārkāpuma rezultātā.

***** Skat. 2016. gada 14. aprīļa spriedumu *Sales Sinués* un *Drame Ba* (C-381/14 un C-385/14, EU:C:2016:252, 30. punkts), kurā Tiesa uzsvēra šo divu veidu prasību dažādos tiesiskos mērķus un sekas.

***** Noteikums, saskaņā ar kuru šaubu gadījumā par noteikuma nozīmi priekšroka tiek dota patērētājam vislabvēlīgākajai interpretācijai, netiek piemērots kolektīvām prasībām par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu. 2004. gada 9. septembra spriedumā Komisija/Spānija (C-70/03, EU:C:2004:505, 16. punkts) Tiesa izskaidroja šo atšķirību, pamatojoties uz individuālo prasību un prasību par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu dažādajiem veidiem un mērķi (skat. šo secinājumu 33. zemsviras piezīmi).

72. Šāda interpretācija, kas, man šķiet, izriet no paša šīs tiesību normas formulējuma, ir apstiprināta ar to saistītajos sagatavošanas darbos. Šajā ziņā priekšlikuma Romas II regulai paskaidrojuma rakstā saistībā ar šīs īpašās tiesību normas piemērošanas jomā ietvertajiem jautājumiem ir skaidri norādītas kolektīvas prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu[, ar ko vēršas] pret negodīgu noteikumu izmantošanu patērētāja līgumos*****.

73. Tādējādi es uzskatu, ka Romas II regulas 6. panta 1. punkta piemērošanas jomā ir ietverta jebkāda rīcība, ar kuru tiek mainītas attiecības starp tirgus dalībniekiem – vai nu starp konkurentiem, vai kolektīvi attiecībā uz patērētājiem*****. Atbilstoši patstāvīgajai “negodīgas konkurences” definīcijai šīs tiesību normas izpratnē tajā ietilpst vispārējos pārdošanas nosacījumos iekļautu negodīgu noteikumu izmantošana, jo tā var skart patērētāju kā kopuma kolektīvās intereses un tādējādi ietekmēt konkurences apstākļus tirgū.

74. Piemērojot Romas II regulas 6. panta 1. punktu, prasība par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu patērētāju, kas dzīvo Austrijā, līgumos, manuprāt, tiek reglamentēta ar Austrijas tiesībām. Proti, tieši šo patērētāju dzīvesvietas valstī ir aizskartas vai var tikt aizskartas kolektīvās intereses, kuras aizsargāt ir šīs prasības mērķis.

b) Par Romas II regulas 4. panta 3. punkta un 12. panta nepiemērojamību

75. Romas II regulas 4. panta 3. punktā minētajā papildu piesaistes noteikumā nav apšaubīts iepriekšējā punktā izdarītais secinājums. Šajā tiesību normā ir paredzēta atkāpe no vispārēja noteikuma *lex loci damni*, ja pastāv “acīm redzami ciešāka saikne” ar citu dalībvalsti. Saskaņā ar minēto tiesību normu šāda saikne it īpaši varētu būt balstīta uz “jau iepriekš pastāvējušām pušu attiecībām, piemēram, uz līgumu, kas ir cieši saistīts ar [...] neatļauto darbību”.

76. Manuprāt, šīs atkāpes mērķis nav to piemērot situācijām, kas iekļaujas tāda speciālā noteikuma piemērošanas jomā kā Romas II regulas 6. panta 1. punktā minētais.

77. Šajā ziņā no regulas sagatavošanas darbiem izriet, ka Komisija ir uzskatījusi, ka papildu piesaistes noteikumi, kas atbilst tiem, kuri ir paredzēti šīs regulas 4. panta 2. un 3. punktā, “vispār nav piemēroti [negodīgas konkurences] jomai”*****. Es piekritu šai nostājai, jo minētās regulas 6. panta 1. punkta mērķis ir kolektīvo interešu aizsardzība – pārsniedzot lietas dalībnieku attiecību robežas –, paredzot īpaši šim nolūkam pieņemtu noteikumu. Šī mērķa sasniegšanai kaitētu, ja būtu ļauts likt šķēršļus šim noteikumam, pamatojoties uz lietas dalībnieku personīgajām saiknēm*****.

78. Turklāt VKI un *Amazon EU* šajā gadījumā nav saistītas ar iepriekš noslēgtu līgumu (jo vispārējie pārdošanas nosacījumi ir paredzēti vienīgi individuāliem patērētājiem). Turklāt es atgādinu, ka, tā kā prasība par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu nav atkarīga no jebkāda individuāla konkrēta konflikta starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētājiem, tad tā var tikt īstenota pat tad, ja noteikumi, kuru aizliegums tiek prasīts, nebūtu tikuši izmantoti noteiktajos līgumos*****. Šādos apstākļos tas, ka šajos vispārējos nosacījumos ir paredzēta Luksemburgas tiesību aktu piemērojamība, ja nepastāv nekādas iepriekšējas [līgum]attiecības gan starp lietas dalībniekiem, gan starp pārdevēju vai piegādātāju un noteiktiem patērētājiem, šādas prasības ietvaros nerada acīmredzami ciešāku saikni ar Luksemburgu.

***** Priekšlikums Romas II regulai, 17. lpp.

***** Skat. Romas II regulas preambulas 21. apsvērumu.

***** Priekšlikums Romas II regulai, 17. lpp.

***** Šajā ziņā skat. Dickinson, A., *The Rome II Regulation: The Law Applicable to NonContractual Obligations*, Oxford University Press, Oksforda, 2008, 397. un 398. lpp.

***** Skat. šo secinājumu 55. punktu.

79. Romas II regulas 12. pants, uz kura piemērošanu Komisija norādīja pakārtoti, man arī nešķiet atbilstošs šajā kontekstā. Šajā tiesību normā, ar ko tiek reglamentētas ārpuslīgumiskām saistībām, kuras izriet no sarunām pirms līguma slēgšanas, piemērojamas tiesības (*culpa in contrahendo*), manuprāt, tiek pieļauta konkrētu un noteiktu sarunu pirms līguma slēgšanas esamība. Taču, ņemot vērā prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu abstrakto un kolektīvo raksturu, šī elementa trūkst. Katrā ziņā šīs prasības mērķis ir panākt nevis kāda *culpa in contrahendo*, bet gan pašu līguma noteikumu izmantošanas aizliegumu.

c) Praktiskās sekas

80. Ja šajā lietā tiktu ievērota manis ierosinātā pieeja, tad prasībā par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu norādīto noteikumu negodīguma izvērtēšana, piemērojot Romas II regulas 6. panta 1. punktu, būtu atkarīga vienīgi no Austrijas tiesībām – attiecinot to it īpaši uz Austrijas tiesību aktiem, ar kuriem ir transponēta Direktīva 93/13 (proti, *KSchG*).

81. Savukārt individuālajās prasībās šis jautājums, piemērojot Romas I regulas 6. panta 2. punktu ***** , tiktu reglamentēts ar tiesībām, ko izvēlējušās puses saskaņā ar apstrīdēto vispārējo pārdošanas nosacījumu 12. noteikumu (pieņemot, ka tas ir spēkā esošs *****) – proti, Luksemburgas tiesībām. Tomēr šīs tiesības tiktu piemērotas, neskarot aizsardzību, kas patērētājiem tiek piešķirta obligāti piemērojamajās tiesību normās, kuras tiktu piemērotas izvēles neesamības gadījumā ***** . Atbilstoši šīs regulas 6. panta 1. punktam tas atbilst patērētāja pastāvīgās dzīvesvietas valsts – šajā gadījumā Austrijas – tiesībām.

B – Par noteikuma par tiesību aktu izvēli negodīguma izvērtēšanu (ceturtā jautājuma pirmā daļa)

82. Ceturtā jautājuma pirmajā daļā iesniedzējtiesa jautā, vai noteikumam par tiesību aktu izvēli, kurā ir norādītas dalībvalsts, kurā ir pārdevēja vai piegādātāja juridiskā adrese, tiesības – kāds ir *Amazon EU* vispārējo pārdošanas nosacījumu 12. noteikums –, piemīt negodīgs raksturs Direktīvas 93/13 izpratnē.

83. Saskaņā ar šīs direktīvas 3. panta 1. punktu noteikums, par kuru nav bijis atsevišķas apspriešanās, ir negodīgs, ja pretēji prasībai pēc godprātības tas rada ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam.

84. Šīs direktīvas 3. panta 2. punktā ir precizēts, ka noteikumu vienmēr uzskata par tādu, par kuru nav bijis atsevišķas apspriešanās, ja pārdevējs vai piegādātājs to izstrādājis jau iepriekš un patērētājam tādēļ nav bijusi iespēja iespējot tā saturu, it īpaši saistībā ar iepriekš noformulētiem standartlīgumiem. Manuprāt, nav pamata šaubīties, ka šajā gadījumā ietilpst tādi vispārēji pārdošanas nosacījumi, kādi ir pamatlietā.

***** *Amazon EU* pamatoti norādīja, ka šī tiesību norma tiek piemērota vienīgi tad, ja ar līgumu tiek izpildīts kāds no nosacījumiem, kas ir minēti Romas I regulas 6. panta 1. punktā. Līgumi, ko šī sabiedrība noslēdza vai noslēgtu turpmāk ar Austrijas patērētājiem, būtu atkarīgi no šīs tiesību normas b) apakšpunktā paredzētās situācijas ar nosacījumu, ka *Amazon EU* "vērs šādu darbību" uz Austriju. Tāds man šķiet šis gadījums, ciktāl no līguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka vietnē www.amazon.de patiešām ir iespējams noslēgt līgumus ar Austrijas patērētājiem (skat. Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I), COM(2005) 650, galīgā redakcija, 7. lpp.). Tomēr tāda gadījumā valsts tiesām būs jāveic šāds vērtējums.

***** Atbilstoši Romas I regulas 10. panta 1. punktam noteikuma par tiesību izvēli spēkā esamība individuālas prasības ietvaros ir jāizvērtē, skatot to kopsakarā ar pušu izvēlētajām tiesībām. Gadījumā, ja šis noteikums tiktu atzīts par negodīgu saskaņā ar šādu vērtējumu, pārējo vispārējo pārdošanas nosacījumu noteikumu spēkā esamība tiktu reglamentēta ar patērētāja dzīvesvietas valsts tiesībām saskaņā ar šīs regulas 6. panta 1. punktu (pieņemot, ka ir izpildīts kāds no šajā tiesību normā pieņemtajiem nosacījumiem – skat. šo secinājumu 46. zemsvītras piezīmi).

***** Skat. arī Romas I regulas preambulas 25. apsvērumu.

85. Atbilstoši minētās direktīvas 4. panta 1. punktam noteikuma negodīgumu var pasludināt, vienīgi veicot pārbaudi katrā atsevišķā gadījumā, ņemot vērā visus atbilstošos apstākļus, tostarp preču vai pakalpojumu, kas ir līguma priekšmets, raksturu.

86. Turklāt šīs pašas direktīvas 5. pantā ir noteikts, ka tad, ja patērētājam piedāvātie noteikumi ir rakstveidā, šiem noteikumiem vienmēr ir jābūt izstrādātiem “vienkāršā, skaidri saprotamā valodā” *****.

87. Saskaņā ar Direktīvas 93/13 kopīgajiem 3. panta 3. punkta un tās pielikuma 1. punkta q) apakšpunkta noteikumiem par negodīgiem var pasludināt noteikumus, ar kuriem var “izslēgt vai kavēt patērētāja tiesības celt prasību tiesā” *****.

88. Valsts tiesai ir jānosaka, vai, ņemot vērā attiecīgās lietas apstākļus, noteikums atbilst labticības, līdzsvara un pārskatāmības prasībām, kas izriet no iepriekš minētajām tiesību normām *****. Tomēr Tiesa ir kompetenta uz Direktīvas 93/13 tiesību normu pamata izstrādāt kritērijus, kurus valsts tiesa var piemērot vai kuri tai ir jāpiemēro, veicot šādu novērtējumu *****.

89. Vispirms ir jānoraida apgalvojums, uz ko šķiet balstīta VKI argumentācija, saskaņā ar kuru apstrīdēto vispārējo pārdošanas nosacījumu 12. noteikumā ir paredzēts, ka līgumam piemēro vienīgi Luksemburgas tiesības, neparedzot, ka patērētāji var izmantot aizsardzību, kas viņiem ir garantēta viņu dzīvesvietas valsts obligātajās tiesību normās. Manuprāt, šāda interpretācija no šī noteikuma formulējuma neizriet. Vienīgi tā iemesla dēļ, ka tajā nav skaidras atsauces uz šo aizsardzību, kas patērētājiem ir piešķirta ar Romas I regulas 6. panta 2. punktu, tas nevar liegt šo aizsardzību pēdējiem minētajiem. Tas tā ir arī tāpēc, ka minētā aizsardzība izriet tieši no normatīvā akta, ar kuru tiek ierobežota pušu gribas autonomija. Tādējādi tai nav obligāti jābūt noformētai arī līgumsaistību veidā, lai patērētāji varētu šo aizsardzību izmantot *****.

90. Kad šī noteikuma piemērošanas joma ir šādi precizēta, ir jānosaka, vai tā izraisīto nelabvēlīgo seku slogs, kas attiecīgajā gadījumā tiktu uzlikts patērētājiem, sasniedz ievērojamas nelīdzsvarotības līmeni pušu tiesībās un pienākumos Direktīvas 93/13 3. panta 1. punkta izpratnē.

91. Manuprāt, noteikumam par tiesību aktu izvēli, kurā ir norādītas tās dalībvalsts, kurā ir pārdevēja vai piegādātāja juridiskā adrese, tiesības, nevar būt negodīgs raksturs tikai tādēļ vien, ka ar to, iespējams, no vienas puses, vidējam patērētājam, kas dzīvo citā dalībvalstī, var padarīt grūtāku prasības celšanu tiesā un, no otras puses, sniegt priekšrocību pārdevējam vai piegādātājam viņa aizstāvībā.

***** Kaut gan iesniedzējtiesa uz to nav atsaukusies savu jautājumu izklāstā, Tiesa šo tiesību normu var ņemt vērā, ciktāl tās interpretācija var būt lietderīga, izlemjot pamatlietu (skat. it īpaši spriedumu, 2006. gada 21. februāris, *Ritter-Coulais* (C-152/03, EU:C:2006:123, 29. punkts un tajā minētā judikatūra)).

***** Šajā pielikumā ir ietverts tikai indikatīvs un neizsmeļošs to noteikumu saraksts, ko var uzskatīt par negodīgiem. Tādējādi noteikums, kas tajā ir atrodams, nav obligāti jāuzskata par negodīgu, un, gluži pretēji, noteikumu, kas tajā nav atrodams, tomēr var pasludināt par negodīgu (skat. spriedumu, 2002. gada 7. maijs, Komisija/Zviedrija, C-478/99, EU:C:2002:281, 20. punkts).

***** Skat. it īpaši spriedumu, 2014. gada 30. aprīlis, *Kásler un Káslerné Rábai* (C-26/13, EU:C:2014:282, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).

***** Skat. it īpaši spriedumu, 2015. gada 9. jūlijs, *Bucura* (C-348/14, EU:C:2015:447, 46. punkts un tajā minētā judikatūra).

***** Noteikuma negodīguma pārbaudes ietvaros tas ir jāinterpretē, modelējot sekas, kas izrietētu individuālu un konkrētu attiecību starp pārdevēju un piegādātāju un patērētājiem, kādas ir ietvertas Romas I regulas 6. panta 2. punktā, kontekstā. Šajā ziņā no judikatūras izriet, ka tādas pārbaudes gaitā ir it īpaši jāizvērtē sekas, kādas noteikumam var būt līgumam piemērojamo tiesību ietvaros (spriedums, 2004. gada 1. aprīlis, *Freiburger Kommunalbauten* (C-237/02, EU:C:2004:209, 21. punkts)). Šajās tiesībās, manuprāt, ir iekļautas ne tikai valsts tiesības, bet vajadzības gadījumā arī tieši piemērojamās Savienības tiesību normas.

92. Protams, kā apgalvo VKI un Apvienotās Karalistes valdība, līdzīgi apsvērumi ir likuši Tiesai spriedumā *Océano Grupo Editorial un Salvat Editores* uzskatīt, ka minētās direktīvas pielikuma 1. punkta q) apakšpunkts attiecas uz noteikumu, ar ko ekskluzīva jurisdikcija tiek piešķirta pārdevēja vai piegādātāja valsts tiesām. Tomēr šis secinājums man nešķiet pēc analogijas attiecināms uz noteikumu par tiesību aktu izvēli, kāds ir pamatlietā, kura sekas atšķiras no tiesas piekritības atzišanas noteikuma sekām.

93. Savienības tiesību aktos principā ir skaidri atļauti noteikumi par tiesību aktu izvēli pat tad, ja attiecībā uz tiem tie nav bijuši atsevišķi apspriesti. Romas I direktīvas 6. panta 2. punktā ir paredzēts – izmantojot atrunu, kas norādīta šīs tiesību normas otrajā teikumā –, ka puses var vienoties par tiesībām, kas piemērojamas līgumam. Šajā tiesību normā nav veikta nošķiršana, atkarībā no tā, vai par noteikumu ir vai nav notikusi atsevišķa apspriešanās. Attiecībā uz noteikumiem, par ko nav bijusi šāda apspriešanās, Direktīvas 93/13 preambulas piektajā un sestajā apsvērumā, starp citu, ir norādīts, ka likumdevējs ir īpaši paredzējis iespēju noslēgt līgumus, kas tiek reglamentēti ar citas dalībvalsts, nevis tās, kurā dzīvo patērētājs, tiesībām, pilnībā atzīstot nepieciešamību aizsargāt pēdējo minēto pret negodīgiem noteikumiem šādā situācijā.

94. Šādos apstākļos es uzskatu, ka noteikums par tiesību aktu izvēli, kurā ir norādītas dalībvalsts, kurā ir pārdevēja vai piegādātāja juridiskā adrese, tiesības, ir negodīgs tikai tiktāl, ciktāl tam piemīt zināma specifika, kas ir raksturīga tā formulējumam un kontekstam, radot ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos.

95. It īpaši šāda noteikuma negodīgais raksturs var izrietēt no formulējuma, kas neatbilst Direktīvas 93/13 5. pantā minētajai prasībai par redakciju vienkāršā, skaidri saprotamā valodā. Šī prasība, kā tā izriet no judikatūras, ņemot vērā apstākli, ka patērētājs salīdzinājumā ar pārdevēju vai piegādātāju atrodas nelabvēlīgākā situācijā, tostarp attiecībā uz informētības līmeni, ir jāinterpretē paplašināti. Tiesa ir arī uzsvērusi, ka ir būtiski informēt patērētāju par līguma noteikumu sekām. Ņemot vērā šos apsvērumus, minētā prasība, manuprāt, it īpaši nozīmē, ka šis noteikums nedrīkst maldināt vidējo patērētāju attiecībā uz viņa tiesību saturu.

96. Šajā gadījumā strīdīgajam noteikumam, konkrētāk, ir jābūt pietiekami pārskatāmam attiecībā uz patērētāja iespēju atsaukties uz savas dzīvesvietas valsts obligātajām tiesību normām, kas viņam ir garantēta Romas I regulas 6. panta 2. punktā. Šim nolūkam prasītā pārskatāmības pakāpe ir atkarīga no visiem attiecīgajiem lietas apstākļiem.

***** Spriedums, 2000. gada 27. jūnijs, no C-240/98 līdz C-244/98, EU:C:2000:346, 22. un 23. punkts.

***** Skat. Direktīvas 93/13 3. panta 1. punktu.

***** Skat. spriedumu, 2015. gada 23. aprīlis, *Van Hove* (C-96/14, EU:C:2015:262, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).

***** Šajā īpašā kontekstā Tiesa ir uzskatījusi, ka tad, ja noteikuma sekas ir tikušas konkretizētas obligātās tiesību normās, ir būtiski, lai pārdevējs vai piegādātājs par minētajām tiesību normām informētu patērētāju (spriedums, 2012. gada 26. aprīlis, *Invitel* (C-472/10, EU:C:2012:242, 29. punkts)).

***** Šajā ziņā skat. spriedumu, 2013. gada 21. marts, *RWE Vertrieb* (C-92/11, EU:C:2013:180, 51. punkts).

97. Šajā ziņā es norādu, ka patēriņa līgumi bieži tiek slēgti par nelielām summām *****; vēl jo vairāk tā ir elektroniskajā tirdzniecībā. Šādos apstākļos vidējam patērētājam ir neliela vēlēšanās celt prasību tiesā, vērsties pret pārdevēju vai piegādātāju *****. Noteikums par tiesību aktu izvēli, kurā norādītas citas dalībvalsts, nevis tās, kurā ir patērētāja dzīvesvieta, tiesības, var vēl vairāk samazināt ieinteresētību celt šādu prasību.

98. Turklāt man šķiet iespējams, ka vidējais patērētājs nav pietiekoši informēts par aizsardzību, kāda viņam ir garantēta Romas I regulas 6. panta 2. punktā. Tādējādi viņš principā paļausies vienīgi uz noteikuma par tiesību aktu izvēli formulējumu. Taču iespējai patērētājam izmantot aizsardzību, kas viņam ir piešķirta viņa dzīvesvietas valsts obligāti piemērojamajos tiesību aktos, piemīt būtiska praktiska nozīme.

99. Vispirms, šajos tiesību aktos ir ietverts nozīmīgs to tiesību normu apjoms, uz kurām var atsaukties patērētājs. Tostarp it īpaši ir atrodama valsts tiesību normas, ar kurām ir transponēts Savienības *acquis* [tiesību aktu kopums] patērētāju tiesību aizsardzības jomā, it īpaši saistībā ar elektronisko tirdzniecību *****. Faktiski no direktīvām, kurās ir reglamentēta šī nozare, izriet, ka šīm tiesību normām principā piemīt obligāts raksturs *****.

100. Turpinot, valsts, kurā dzīvo patērētājs, tiesību akti parasti ir viņam pazīstamāki un pieejamāki (kaut vai tikai valodas dēļ) un tāpēc uz tiem atsaukties ir vieglāk nekā uz dalībvalsts, kurā ir pārdevēja vai piegādātāja juridiskā adrese, tiesību aktiem. Šajā ziņā es piebildīšu, ka Romas I regulas 6. panta 2. punktā tas, ka patērētājs izmanto "aizsardzīb[u], kas tam piešķirta ar noteikumiem, no kuriem nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties", atbilstoši savas dzīvesvietas valsts tiesībām, manuprāt, nav pakārtots nosacījumam, ka šajās tiesību normās ir paredzēts no būtiskuma viedokļa augstāks aizsardzības līmenis par to, kas izriet no izvēlētajās tiesību sistēmas tiesību

***** Skat. Romas I regulas preambulas 24. apsvērumu.

***** Skat. Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. jūlija Regulas (EK) Nr. 861/2007, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām (OV 2007, L 199, 1. lpp.), preambulas 7. apsvērumu, kurā ir uzsvērts, ka ar tiesvedību saistītās izmaksas, kavējumi un ar to saistītie sarežģījumi nebūt nemazinās proporcionāli prasījuma summai, tādējādi šķēršļi, lai pārrobežu lietās ātri un lēti panāktu spriedumus, ir kļuvuši lielāki. Tāpat arī patērētāji var uzsākt strīdu izšķiršanas ārpustiesas kārtībā procedūru atbilstoši valsts tiesībām, kurās ir transponēta Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Direktīva 2013/11/ES par patērētāju strīdu alternatīvu izšķiršanu un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 un Direktīvu 2009/22/EK (Direktīva par patērētāju SAI) (OV 2013, L 165, 63. lpp.).

***** Proti, vairākas direktīvas, kas ir uzskaitītas Direktīvas 2009/22 I pielikumā un Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 27. oktobra Regulas (EK) Nr. 2006/2004 par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā ("regula par sadarbību patērētāju tiesību aizsardzības jomā") (OV 2004, L 364, 1. lpp.), pielikumā.

***** Tādējādi patēriņa līguma puses nevar atkāpties no tiesībām uz aizsardzību, kas patērētājam ir piešķirtas ar Direktīvu 93/13 (skat. it īpaši spriedumu, 2006. gada 26. oktobris, *Mostaza Claro* (C-168/05, EU:C:2006:675, 36. punkts)). Skat. arī konkrēti Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 25. oktobra Direktīvas 2011/83/ES par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes Direktīvu 85/577/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/7/EK (OV 2011, L 304, 64. lpp.), 25. pantu un Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 25. maija Direktīvas 1999/44/EK par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām (OV 1999, L 171, 12. lpp.) 7. panta 1. punktu.

aktiem *****. Manuprāt, šis regulas 6. panta 2. punktā patērētājam ir ļauts vispārēji atsaukties uz savas dzīvesvietas valsts imperatīvajām normām neatkarīgi no tā, vai tās viņam ir vai nav labvēlīgākas nekā tiesību akti, kas izvēlēti no satura viedokļa *****.

101. Visbeidzot, patērētāja iespējas atsaukties uz šādu tiesību aizsardzību nozīme ir vēl vairāk palielinājusies, jo konkrētās Savienības direktīvās par patērētāju tiesību aizsardzību ir veikta tikai minimāla saskaņošana *****. Citās dalībvalstīs ir atļauts paturēt spēkā vai pieņemt valsts noteikumus attiecībā uz konkrētiem aspektiem, kas ietilpst to piemērošanas jomā *****. Tātad patērētāja dzīvesvietas dalībvalsts var tam piešķirt plašāku aizsardzību par to, kas ir paredzēta šajās direktīvās un, attiecīgā gadījumā, izvēlētas tiesību sistēmas tiesību aktos, kuros tās ir transponētas.

102. Šādos apstākļos es tāpat kā VKI un Apvienotās Karalistes valdība uzskatu, ka minētajā 12. noteikumā norādes neesamība uz patērētāja iespēju atsaukties uz savas dzīvesvietas valsts obligātajām normām vidējam patērētājam var sniegt kļūdainu priekšstatu, ka saskaņā ar šo noteikumu līgumam ir piemērojamas tikai izvēlētas tiesības. Ja šāds patērētājs ir tādējādi maldināts, tad pastāv risks, ka viņš tiks atturēts no prasības celšanas galvenokārt tādēļ, ka tam nav zināšanu par izvēlētas tiesību sistēmas tiesību aktiem attiecībā uz šo aizsardzību *****.

103. Tādējādi man šķiet, ka šis noteikums var radīt ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos un līdz ar to var izrādīties negodīgs Direktīvas 93/13 3. panta 1. punkta izpratnē, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

104. *Amazon EU* iebilda, ka šāda noteikuma negodīguma konstatācija uzliktu pārdevējiem vai piegādātājiem pārmērīgi smagu pienākumu uzskaitīt visus atbilstošos patērētāja dzīvesvietas valsts obligātos tiesību aktus, lai varētu izvēlēties līgumam piemērojamos tiesību aktus. Lai kļiedētu jebkādu pārpratumus šajā ziņā, es precizēju, šis konstatācijas sekas nav šāds pienākums. Tas tikai uzliktu pienākumu pārdevējiem vai piegādātājiem izvēlēties formulējumu, kurā noteikuma par tiesību aktu izvēli tekstā būtu nepārprotama atsauce, ka tā darbība neskar tiesību aizsardzību, kas patērētājiem ir garantēta to dzīvesvietas valsts obligātajos tiesību aktos, obligāti nepieprasot uzskaitīt šos tiesību aktus.

C – Par tiesību aktiem, kas piemērojami noteikumu par personas datu apstrādi tiesiskuma izvērtēšanai (ceturtā jautājuma otrā daļa)

105. Ceturtā jautājuma otrajā daļā iesniedzējtiesa jautā Tiesai par piemērojamām tiesībām personas datu apstrādei, ko veic elektroniskās tirdzniecības uzņēmums, kura darbība ir vērsta uz citu dalībvalsti, nevis uz to, kurā ir tā juridiskā adrese. Šī tiesa jautā, vai šajā lietā šādu apstrādi reglamentē tikai ar tās dalībvalsts, kurā ir *Amazon EU* (proti, Luksemburgas) juridiskā adrese, tiesībām vai arī ar Austrijas tiesībām, jo šī sabiedrība vēršas pie Austrijā dzīvojošiem patērētājiem ar savas interneta vietnes vācu valodā starpniecību.

***** Tomēr ir atklājies, ka praksē ir grūti veikt dažādu tiesību sistēmu tiesību normu patērētāju tiesību aizsardzības jomā attiecīgo labo īpašību salīdzinājumu un tiem tajās nodrošināto aizsardzības līmeni (skat. šajā ziņā Hill, J. "Article 6 of the Rome I Regulation: Much ado about nothing", *Nederlands Internationaal Privaatrecht*, 2009, 27. sēj., 443. lpp.).

***** Konkrus piemērus par lēmumiem valsts līmenī, kuros ir lemts šādā veidā, skat. Basedow, J. "Consumer contracts and insurance contracts in a future Rome I-regulation", *Enforcement of international contracts in the European Union: Convergence and divergence between Brussels I and Rome I*, Intersentia, Antverpene, Oksforda, Ņujorka, 2004, 280. un 281. lpp.

***** Skat. it īpaši Direktīvas 93/13 8. pantu un Direktīvas 1999/44 1. panta 1. punktu.

***** Skat. it īpaši Direktīvas 2011/83 preambulas 2. apsvērumu un 5. panta 4. punktu, 6. panta 7. punktu, 8. panta 6. punktu un 9. panta 3. punktu.

***** Skat. Direktīvas 93/13 preambulas piekto apsvērumu.

1) Ievada apsvērumi

106. Šis jautājums ir uzdots Tiesai, ciktāl VKI apgalvo, ka *Amazon EU* vispārējo pārdošanas nosacījumu 6., 9. un 11. noteikums ir pretrunā *DSG*, ar kuru Austrijas tiesībās ir transponēta Direktīva 95/46 *****. Ņemot vērā šo kontekstu, iesniedzējtiesa patiesībā šaubās par valsts tiesībām, ar kurām ir transponēta šī direktīva, saskaņā ar kurām prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu ietvaros ir jāpārbauda šo noteikumu tiesiskums.

107. Aplūkojot paralēli minētā jautājuma formulējumu un kontekstu, kļūst redzams arī, ka šī tiesa balstās uz apgalvojumu, saskaņā ar kuru tiesībām, kas piemērojamas šādai pārbaudei, ir jābūt identiskām ar tiesībām, ko piemēro datu apstrādei, kuru *Amazon EU* vajadzības gadījumā īstenotu saskaņā ar tiem pašiem noteikumiem.

108. Neviena persona, kas iestājusies lietā, šo pieņēmumu neapstrīdēja. Es arī tam piekrītu. Faktiski Direktīvas 95/46 4. pantā ir paredzēti īpaši noteikumi, kas ļauj identificēt valsts tiesības, kurās tā ir transponēta un ar kurām tiek reglamentēta noteikta datu apstrāde *****. Manuprāt, šajos īpašajos noteikumos ir norādītas arī noteikumu, kuros ir paredzēta šāda apstrāde, tiesiskuma pārbaudei piemērojamās tiesības *****.

***** No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka pamatlietā VKI ir tiesības celt prasību par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu saskaņā ar valsts tiesībām, kurās transponēta Direktīva 2009/22. Taču saskaņā ar šīs direktīvas 1. panta 1. punktu tā ir piemērojama prasībām par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu, kuru "mērķis ir aizsargāt patērētāju kopējās intereses, kuras iekļautas [tās] I pielikumā uzskaitītajās direktīvās". Šajā pielikumā nav atsauces uz Direktīvu 95/46. Tādējādi prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu, kuru mērķis ir aizliegt noteikumu, kas ir pretrunā valsts tiesību aktiem, ar kuriem ir transponēta šī direktīva, izmantošanu (tādiem kā *DSG*), neietilpst Direktīvas 2009/22 piemērošanas jomā. Tāpēc nevar tikt izslēgts, ka VKI var būt tiesīga prasīt noteikumu, kas ir pretrunā *DSG*, izmantošanas izbeigšanu saskaņā ar Austrijas tiesību normām, kurās ir noteiktas plašākas robežas patērētāju tiesību aizsardzības apvienību darbībai. Pamatlietas priekšmets, kāds tas ir aprakstīts lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, rosina uzskatīt, ka tāds ir šis gadījums, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

***** Saskaņā ar Romas II regulas 27. pantu šī regula "neskar tādu Kopienas tiesību aktu piemērošanu, kuros saistībā ar konkrētiem jautājumiem ir paredzēti noteikumi par tiesību normu koliziju attiecībā uz ārpuslīgumiskām saistībām". Skat. arī Romas I regulas 23. pantu.

***** Tādējādi šādai pārbaudei piemērojamo tiesību noteikšana ir jānošķir no citiem tiesību jautājumiem, kas var rasties prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu ietvaros, piemērojamām tiesībām, proti, tādiem jautājumiem kā pati tiesību esamība prasīt noteikumu, kas ir pretrunā *DSG*, piemērošanas izbeigšanu.

2) Par Direktīvas 95/46 4. panta piemērošanas jomu

109. Saskaņā ar Direktīvas 95/46 sagatavošanas darbiem tās 4. panta mērķis kopumā ir it īpaši izvairīties no tā, ka viena un tā pati datu apstrādes darbība tiek reglamentēta ar vairāk nekā vienas dalībvalsts tiesību aktiem *****. Šī direktīva faktiski ir balstīta uz ideju, saskaņā ar kuru tās veidotā saskaņošana garantē līdzvērtīgu datu aizsardzības līmeni visā Savienībā. Tādējādi ar to dalībvalstīm tiek uzlikts savstarpējas uzticības pienākums, kas neļauj vienu un to pašu apstrādes darbību pakļaut dažādām valstu tiesībām, tādējādi kavējot attiecīgo datu apriti *****.

110. Tātad šai tiesību normai ir divējāda funkcija *****.

- Pirmkārt, ar to tiek noteikta Direktīvā 95/46 iedibinātās aizsardzības teritoriālā piemērošanas joma. Par šo funkciju bija runa lietā, kurā tika pasludināts spriedums *Google Spain* un *Google* *****. Tajā runa bija par to, vai šī aizsardzība būtu piemērojama – ar Spānijas tiesību, kurās ir transponēta šī direktīva, starpniecību – tādu datu apstrādei, kuru apstrādātājs atrodas trešā valstī (proti, Amerikas Savienotajās Valstīs).
- Otrkārt, minētais 4. pants starp vairāku dalībvalstu tiesībām ļauj identificēt tās, ar kurām tiek reglamentēta noteikta datu apstrāde. Uz šo funkciju ir atsauce šajā lietā tāpat kā lietā, kurā tika pasludināts spriedums *Weltimmo* *****.

111. Kad tas ir precizēts, no Direktīvas 95/46 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta izriet, ka dalībvalsts tiesību akta, ar ko transponēta [šī direktīva], piemērojamība personas datu apstrādei paredz divu nosacījumu vienlaicīgu izpildi:

- pirmkārt, šīs apstrādes veicēja rīcībā ir jābūt “[nodibinājumam]” šajā dalībvalstī;
- otrkārt, apstrāde ir jāveic “saistībā ar [..] pasākumiem”, ko īsteno šis nodibinājums.

112. Otrais nosacījums praksē izrādās izšķirošais, ja vienam uzņēmumam ir nodibinājumi vairākās dalībvalstīs *****. Tādējādi tas ļauj noteikt, kuras no šo dalībvalstu tiesībām reglamentē attiecīgo apstrādes darbību: tiek piemērotas vienīgi tās dalībvalsts tiesības, kurā atrodas nodibinājums, kura darbības ietvaros ietilpst šī apstrāde *****.

***** Commission communication on the protection of individuals in relation to the processing of personal data in the Community and information security (COM(90) 314, galīgā redakcija, 22. lpp.) un *Amended proposal for a Council directive on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data* [COM(92) 422, galīgā redakcija, 13. lpp.]. Tāpat Direktīvas 95/46 preambulas 18. apsvērumā ir norādīta nepieciešamība, lai jebkura personas datu apstrāde Savienībā tiktu veikta saskaņā ar “kādas dalībvalsts” likumiem.

***** Šajā ziņā skat. Direktīvas 95/46 preambulas 9. apsvērumu.
***** Skat. ģenerālvokāta P. Krusa Viljalona [*P. Cruz Villalón*] secinājumus lietā *Weltimmo* (C-230/14, EU:C:2015:426, 23. punkts).

***** Spriedums, 2014. gada 13. maijs (C-131/12, EU:C:2014:317).
***** Spriedums, 2015. gada 1. oktobris (C-230/14, EU:C:2015:639).
***** Skat. ģenerālvokāta P. Krusa Viljalona secinājumus lietā *Weltimmo* (C-230/14, EU:C:2015:426, 40. punkts).

***** Nav izslēgts, ka vienu un to pašu uzņēmuma veiktu datu apstrādi veido vairākas darbības, kas ir saistītas ar dažādu tā nodibinājumu darbībām. Tādā situācijā katrai darbībai, manuprāt, būtu piemērojamas tās dalībvalsts tiesības, kurā atrodas nodibinājums, kura ietvaros šī darbība tiek veikta.

113. Šajā lietā netiek apstrīdēts, ka *Amazon EU* vispārējo pārdošanas nosacījumu 6., 9. un 11. noteikumā ir paredzēta “personu datu apstrāde”, kurai ir piemērojama Direktīva 95/46 *****. Tāpat ir jāizvērtē, vai šādu apstrādi ir paredzēts veikt “saistībā ar [..] pasākumiem”, ko īsteno šīs sabiedrības “[nodibinājums]” Austrijā, Luksemburgā vai – lai gan šādu iespējamību neizvirzīja ne iesniedzējtiesa, ne personas, kas iestājušās lietā – Vācijā.

3) Par Austrijas tiesību iespējamu piemērojamību

114. Attiecībā uz prasību par *Amazon EU* nodibinājumu Austrijā, vispirms es norādu, ka nodibinājuma jēdzienam Direktīvas 95/46 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē piemīt autonoma nozīme *****.

115. Saskaņā ar minētās direktīvas preambulas 19. apsvērumu ar šo jēdzienu saprot “efektīvu un reālu darbības veikšanu ar stabilu pasākumu starpniecību”. Šajā apsvērumā ir precizēts, ka “šāda nodibinājuma juridiskā forma [..] šajā sakarā nav noteicošais faktors”. Tajā ir arī norādīts, ka, ja tas pats datu apstrādātājs ir nodibināts vairākās dalībvalstīs, ir jāpārlicinās, vai katrs no šiem nodibinājumiem izpilda valsts tiesībās, kas ir piemērojamas to darbībām, paredzētās saistības.

116. Raugoties uz šīm tiesību normām, Tiesa spriedumā

Weltimmo ***** pieņēma plašu nodibinājuma jēdziena interpretāciju, uzskatot, ka tas ietver “jebkādu reālu un efektīvu darbību, [pat ja tā ir minimāla,] izmantojot stabilu veidojumu”, neatkarīgi no tam piešķirtās juridiskās formas. Tiesa precizēja, ka, “lai noteiktu, vai par datu apstrādi atbildīgajai sabiedrībai [minētās d]irektīvas [..] izpratnē ir nodibinājums citā dalībvalstī, kas nav dalībvalsts vai trešā valsts, kurā minētā sabiedrība ir reģistrēta, ir jānovērtē gan veidojuma pastāvīguma pakāpe, gan darbības veikšanas realitāte šajā citā dalībvalstī” *****.

117. Pēc tam Tiesa uzticēja valsts tiesai, ņemot vērā šos principus, saskaņā ar virkni kritēriju noteikt, vai attiecīgajai sabiedrībai bija nodibinājums Ungārijā. Pirmkārt, tā aicināja ņemt vērā to, ka attiecīgā darbība izpaudās nekustamo īpašumu sludinājumu interneta vietņu pārvaldīšanā attiecībā uz īpašumiem, kuri atradās Ungārijā, un tās bija ungāru valodā – līdz ar to šo vietņu pārvaldīšana bija pamatā, pat pilnībā vērsta uz šo dalībvalsti. Otrkārt, Tiesa uzsvēra pārstāvja esamību Ungārijā, kura pienākums bija prasījumu, kas radušies šīs darbības rezultātā, piedziņa un minētās sabiedrības pārstāvēšana procedūrās saistībā ar attiecīgo datu apstrādi, kā arī bankas konta atvēršana un pastkastītes izmantošana

Ungārijā ***** . Turklāt es norādu, ka tas, ka Tiesa ir pieminējusi šos kritērijus, nozīmē, ka nodibinājums Ungārijā nevarēja pastāvēt tikai tā iemesla dēļ, ka tur bija pieejamas minētās interneta vietnes.

***** “Personu datu apstrāde” Direktīvas 95/46 2. panta b) punktā ir definēta kā “jebkura [..] darbība vai darbību kopums”, ko piemēro tādiem datiem, it īpaši to vākšana, izmantošana vai paziņošana.

***** Faktiski gan no Savienības tiesību vienveidīgas piemērošanas, gan no vienlīdzības principa izriet, ka tādas Savienības tiesību normas teksts, kurā nav nevienas tiešas norādes uz dalībvalstu tiesībām, lai noteiktu tās būtību un piemērojamību, parasti visā Savienībā ir jāinterpretē autonomi un vienveidīgi, ņemot vērā tiesību normas kontekstu un attiecīgā regulējuma mērķi (skat. spriedumu, 2014. gada 3. septembris, *Deckmyn* un *Vrijheidsfonds* (C-201/13, EU:C:2014:2132, 14. punkts un tajā minētā judikatūra)).

***** Spriedums, 2015. gada 1. oktobris (C-230/14, EU:C:2015:639, 28. un 31. punkts).

***** Spriedums, 2015. gada 1. oktobris, *Weltimmo* (C-230/14, EU:C:2015:639, 29. punkts).

***** Spriedums, 2015. gada 1. oktobris, *Weltimmo* (C-230/14, EU:C:2015:639, 32. un 33. punkts).

118. Raugoties uz šo judikatūru un ņemot vērā visus šīs lietas atbilstošos apstākļus, iesniedzējtiesai ir jānosaka, vai *Amazon EU* ir nodibinājums Austrijā. Taču Tiesa ir pilnvarota tai sniegt konkrētas norādes, kas var palīdzēt, veicot šādu novērtējumu, piemēram, tādas kā turpinājumā ierosinātās.

119. Vispirms, tas, ka *Amazon EU* ir reģistrēta un tās juridiskā adrese ir Luksemburgā, un ka tai nav ne meitasuzņēmuma, ne filiāles Austrijā, neizslēdz to, ka tai var tur būt nodibinājums Direktīvas 95/46 izpratnē.

120. Turpinot, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *Amazon EU* sazinās un noslēdz līgumus ar patērētājiem Austrijā ar savas interneta vietnes vācu valodā starpniecību. Manuprāt, saskaņā it īpaši ar šo secinājumu 116. un 117. punktā izklāstīto judikatūru tikai ar šo elementu vien nevar pamatot to, ka *Amazon EU* ir nodibinājums Austrijā, ja nav citu faktoru, ar kuriem var apstiprināt, ka šai sabiedrībai tur ir “stabils veidojums”.

121. Visbeidzot, es neizslēdzu, kā to apgalvoja VKI, ka iespējams pakalpojums pēc pārdošanas, kā, piemēram, sūdzību dienests, kas paredzēts Austrijā dzīvojošiem klientiem, var būt nodibinājums Austrijā. Tomēr ar tādu konstatējumu pašu par sevi nevar pamatot *DSG* piemērojamību.

122. Proti, pat pieņemot tāda pakalpojuma esamību un to kvalificējot kā nodibinājumu, vēl ir jākonstatē, ka strīdīgajos noteikumos paredzētās datu apstrādes mērķis ir iekļauties šī pakalpojuma darbībā Direktīvas 95/46 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētā otrā nosacījuma izpratnē.

123. Tiesai ir bijusi iespēja pārbaudīt šī nosacījuma ievērošanu spriedumā *Google Spain* un *Google* ***** . Tā pieņēma plašu interpretāciju, uzskatot, ka būtībā tas ir ticis izpildīts, jo Amerikas Savienotajās Valstīs nodibinātā meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēja darbības (kuru vajadzībām tika veikta attiecīgā datu apstrāde), reklāmas darbības un tā nodibinājuma Spānijā reklāmas laukumu nodrošināšana bija “nesaraujami saistītas” ***** .

124. Tomēr es šaubos, ka šo pieeju var piemērot šajā lietā. Neņemot vērā citas faktiskas atšķirības, lieta, kurā tika pasludināts šis spriedums, atšķiras no izskatāmās lietas ar to, ka šajā lietā bija runa par to, lai izvērtētu, vai uz attiecīgo datu apstrādi attiecas vai neattiecas Direktīvā 95/46 iedibinātā aizsardzība (ar Spānijas tiesību aktu, ar kuriem tā transponēta, starpniecību). No šādas perspektīvas, manuprāt, Tiesa ir interpretējusi šīs direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā minēto nosacījumu paplašināti, lai izvairītos no tā, ka uz šādu apstrādi neattiektos tajā paredzētie pienākumi un garantijas ***** .

125. Šajā lietā savukārt ir jānosaka, kuras no daudzajām valsts tiesībām, ar kurām transponēta šī direktīva, ir paredzētas strīdīgajos noteikumos iecerēto datu apstrādes darbību reglamentēšanai. Tāda noteikšana nozīmē identificēt nodibinājumu, kura darbībā vistiešākajā veidā iekļaujas šī apstrāde. Taču pirmšķietami, atstājot iesniedzējtiesas ziņā pārbaudes veikšanu, man šķiet, ka *Amazon EU* vispārējo pārdošanas nosacījumu 6., 9. un 11. noteikumā paredzētās darbības nav tieši piesaistītas iespējamam tās pēcpārdošanas pakalpojumam Austrijā.

***** Spriedums, 2014. gada 13. maijs (C-131/12, EU:C:2014:317). 2015. gada 1. oktobra spriedumā *Weltimmo* (C-230/14, EU:C:2015:639, 38. punkts) Tiesas analīze bija vērsta vienīgi uz jautājumu par nodibinājuma Ungārijā esamību, jo netika apstrīdēts, ka attiecīgā apstrāde bija veikta darbību, ar kurām attiecīgā sabiedrība nodarbojās Ungārijā, ietvaros.

***** Spriedums, 2014. gada 13. maijs, *Google Spain* un *Google* (C-131/12, EU:C:2014:317, 56. punkts).

***** Spriedums, 2014. gada 13. maijs, *Google Spain* un *Google* (C-131/12, EU:C:2014:317, 54. un 58. punkts).

4) Par iespējamu Luksemburgas vai Vācijas tiesību piemērojamību

126. Pieņemot, ka iesniedzējtiesa uzskatītu, ka *Amazon EU* nav nodibinājuma Austrijā vai, jebkurā gadījumā, ka noteikumos paredzēto apstrādes darbību mērķis nav iekļauties šāda nodibinājuma darbībās, saskaņā ar Direktīvas 95/46 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajiem nosacījumiem vēl ir jāpārbauda, vai minētās darbības būs pakļautas citas dalībvalsts tiesībām, un vajadzības gadījumā tās jāidentificē.

127. Šajā ziņā ne iesniedzējtiesa, ne personas, kas iestājušās lietā, nešaubās, ka *Amazon EU* ir nodibinājums Luksemburgā. Tomēr var rasties jautājums, vai minētajos noteikumos paredzētās apstrādes darbības drīzāk nav piesaistītas iespējama sabiedrības nodibinājuma darbībām Vācijā. Faktiski šī sabiedrība nodibina attiecības ar patērētājiem Austrijā, izmantojot interneta vietni, kurai ir Vācijas domēna nosaukums *www.amazon.de*. *Amazon EU* vispārējo nosacījumu 6. noteikumā, starp citu, ir norādīts, ka “Amazon.de” pārbauda, izvērtē klientu personas datus un apmainās ar tiem – proti, veic to apstrādi *****
Ņemot vērā šādas pazīmes, varētu apsvērt Vācijas tiesību piemērojamību. Tomēr lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav sniegti citi faktoloģiski elementi saistībā ar *Amazon EU* darbībām Vācijā.

128. Šādos apstākļos, arī skatot kopsakarā ar šo secinājumu 116. un 117. punktā izklāstīto judikatūru, iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai *Amazon EU* ir nodibinājums Vācijā Direktīvas 95/46 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē. Apstiprinošas atbildes gadījumā šai tiesai ir jāpārbauda, vai attiecīgajos noteikumos paredzētajām apstrādes darbībām ir plānots norisināties šī *Amazon EU* nodibinājuma vai tās nodibinājuma Luksemburgā aktivitāšu ietvaros.

V – Secinājumi

129. Ņemot vērā iepriekš minēto, es ierosinu Tiesai atbildēt uz prejudiciālajiem jautājumiem šādi:

- 1) noteikumu, ko vispārējos pārdošanas nosacījumos citā dalībvalstī dzīvojošiem patērētājiem ir iekļāvis pārdevējs vai piegādātājs, negodīguma pārbaudei piemērojami tiesību akti ir jānosaka, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. jūlija Regulas (EK) Nr. 864/2007 par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām (Roma II), 6. panta 1. punktu, ja šī pārbaude notiek prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu ietvaros, kuras mērķis ir aizliegt šo noteikumu izmantošanu un kas celta saskaņā ar valsts tiesībām, kurās ir transponēta Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīva 2009/22/EK par prasībām par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu saistībā ar patērētāju interešu aizsardzību;
- 2) noteikumu, ko vispārējos pārdošanas nosacījumos citā dalībvalstī dzīvojošiem patērētājiem ir iekļāvis pārdevējs vai piegādātājs, negodīguma pārbaudei piemērojamo tiesību aktu noteikšana netiek reglamentēta ar Regulas Nr. 864/2007 4. panta 3. punktu, ja šī pārbaude notiek prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu ietvaros, kuras mērķis ir aizliegt šo noteikumu izmantošanu un kas celta saskaņā ar valsts tiesībām, kurās ir transponēta Direktīva 2009/22;
- 3) Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīvas 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka atsevišķi neapspriests pārdevēja vai piegādātāja vispārējo pārdošanas nosacījumu noteikums, saskaņā ar kuru elektroniskās tirdzniecības ceļā noslēgtu līgumu ar patērētāju reglamentē dalībvalsts, kurā ir pārdevēja vai piegādātāja juridiskā adrese, tiesību akti, ir negodīgs, ciktāl tas maldina patērētāju, sniedzot viņam kļūdainu priekšstatu, ka līgumam ir piemērojami tikai šīs dalībvalsts tiesību akti, un neinformējot viņu par to, ka viņam saskaņā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 17. jūnija Regulas (EK) Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I), 6. panta

***** Skat. Direktīvas 95/46 2. panta b) punktu.

2. punktu ir arī tiesības atsaukties uz aizsardzību, kura viņam ir garantēta obligātajās tiesību normās, kas tiktu piemērotas šī noteikuma neesamības gadījumā, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, skatot kopsakarā ar visiem atbilstošajiem apstākļiem;
- 4) Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvas 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka uz personas datu apstrādes darbību var attiecināt tikai vienas dalībvalsts tiesības. Šī dalībvalsts ir tā pati, kurā šīs apstrādes veicējam ir nodibinājums tādā nozīmē, ka tas tajā veic efektīvu un reālu darbību ar stabila veidojuma starpniecību, kura aktivitātes ietver aplūkojamo apstrādi. Šāds novērtējums ir jāveic iesniedzējtiesai.